

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Komló Város Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	7
Célok	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	36
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	54
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	60
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	65
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	72
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	74
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	75
1. A HEP IT részletei.....	75
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	75
Jövőképünk	77
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	78
3. Megvalósítás	86
3.1 A megvalósítás előkészítése	86
3.2 A megvalósítás folyamata	86
3.3 Monitoring és visszacsatolás	89
3.4 Nyilvánosság	89
3.6 Érvényesülés, módosítás	91
4. Elfogadás módja és dátuma	92

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Komló Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Komló mérete, földrajzi elhelyezkedése

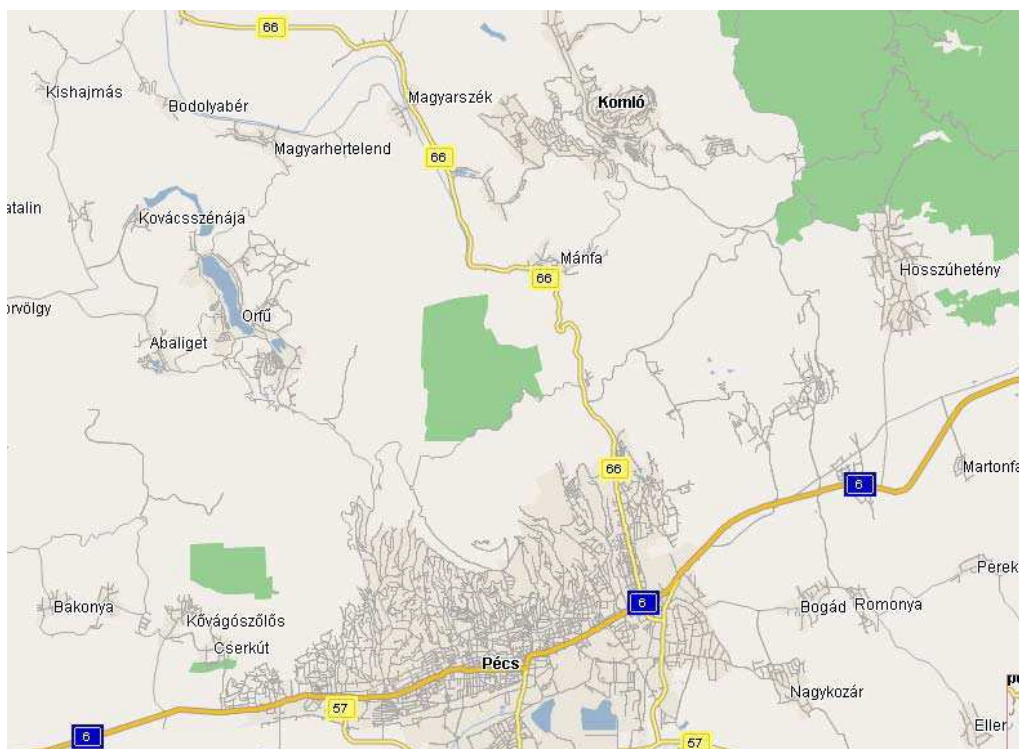
Komló városa a Mecsek hegység északi lábánál húzódó dombok és völgyek között, 4.655 hektár nagyságú területen fekszik. Az összterületből a belterület mintegy 900 hektárt tesz ki. A város közigazgatási határán található település szomszédjai Pécs, Hosszúhetény, Magyaregregy, Kisvaszar, Mecsekpölöske, Magyarszék és Mánfa.

A város területének jelentős részét, több mint felét erdők alkotják, ahol dombok lábainál szántók, rét- és legelőterületek foglalnak el kisebb területeket.

A völgyekben nyugodt vizű patakok folynak (Baranya csatorna, Kaszárnya patak, Sikondai árok), és csendes tavak (Sikonda, Gadány, magyaregregyi völgy) húzódnak meg. Komló kapcsolatrendszerében meghatározó a csupán 20 kilométerre fekvő megyeszékhely és régióközpont Pécs.

---

¹ Költségvetési koncepció, Gazdaságfejlesztési program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Komló története

Komló ősi történeti gyökerei a római korra nyúlnak vissza. A rómaiak megtelepülésének nyomait ásatások sora igazolja Mecsekjánosiban, Mecsekfalun, s őrtornyok maradványait találták Zobákpusztától Máré-varáig. Amikor 1953-54-ben a mecsekjános-i Közüzemi völgyben iparvasút építésébe kezdtek, egy római kori, nagy méretű luxusvilla maradványaira bukkantak. Az előkerült vastárgyak között ekehúzó láncot, s a gyapjú feldolgozásánál használatos vasgerebent is találtak, ebből arra lehet következtetni, hogy szántóföldi termelés és legeltetési állattartás is volt, amely feltételezi a kiterjedt erdőirtások lehetőségét. Komló történetét a ránk maradt dokumentumokból - elég hitelesen - a 13. századig tudjuk követni.

Az első oklevél, amelyben a település "villa Complov" néven szerepel, 1256-ból származik. Egyértelműen még meg nem erősített források szerint a honalapító I. István király is járt Komlón, amikor 1015-ben Nagyboldogasszony napján (augusztus 15.) részt vett a pécsváradi apátság felavatási ünnepén. A falu ekkor a pécsváradi bencés apátság birtoka volt, de a későbbiekben többször váltotta földesurát, igaz ettől függetlenül 1526-ig megmaradt egyházi birtoknak. A település 1543-ban került török kézre és a pécsi szandzsákon belül a pécsváradi nahiéhoz tartozott. Állítólag a pécsváradi pasának villája volt Komlón. Egy 1554-ből származó török összeírás (defter) szerint a faluban 10 magyar család élt. A törökkor végére a faluban 7 ház állott, a felszabadító háborút követően ezek közül 2 maradt épen. Komló lakóinak száma 1697-ben mindössze 9 fő volt. A németek betelepítéséről az első adat 1793-ból származik. Utódaik, akárcsak a török kiverése után megmaradt magyarok leszármazottai, nagyrészt ma is Komlón élnek.

A település népességének további alakulására, összetételére meghatározó jelentőségű volt a bányászat fejlődése. Az iparszerű széntermelés növekedésével egyre jelentősebb mennyiségű munkaerőre volt szükség. A bevándorlás két nagy szakasza közül a várossá nyilvánítást követő időszak volt a jelentősebb. A népesség nemcsak számszerűleg, de összetételében is jelentősen átalakult. Az '50-es években először főleg férfiak jöttek a városba, akik az építkezéseken, a bányában, vagy egyéb területen találtak munkát. Nemcsak az ország szinte minden részéből, de a határokon túlról is érkeztek betelepülők. Egy a '60-as években készült statisztika szerint a

magyarok mellett jelentős számban élnek Komlón németek, cigányok, románok, horvátok, illetve kisebb számban jelen vannak a szlovák, a szerb nemzetiségek képviselői is.

Gyakorlatilag Komló és vidékének modernkori története a millennium korával indult, egy évszázad alatt Észak-Baranya meghatározó gazdasági, közigazgatási, kulturális és egészségügyi központjává vált. Több mint 100 év után, 2000-ben befejeződött a mélyműveléses szénbányászat Komlón. Miután felszínre került az utolsó csille szén, egy, a korábbtól merőben eltérő helyzet jött létre. A város gazdasági életében új korszak kezdődött, ami nem érte váratlanul a helybelieket, akiknek volt idejük felkészülni a változásokra. Ez utóbbinak köszönhetően az ipari szerkezet átalakítása már 1990-ben megkezdődött és napjainkban is folyamatosan tart.

Demográfiai jellemzők

Komló város demográfia helyzetére alapvetően jellemző a lakosság számának folyamatos csökkenése, mely adódik egyrészt a lakosság természetes fogyásából, illetve az elvándorlásból, mely az elmúlt években lassuló, de folyamatosan negatív tendenciát mutat.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	23 388	bázis év
2016	22 997	98,33%
2017	22 832	99,28%
2018	22 635	99,14%
2019	22 465	99,25%
2020	22 235	98,98%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

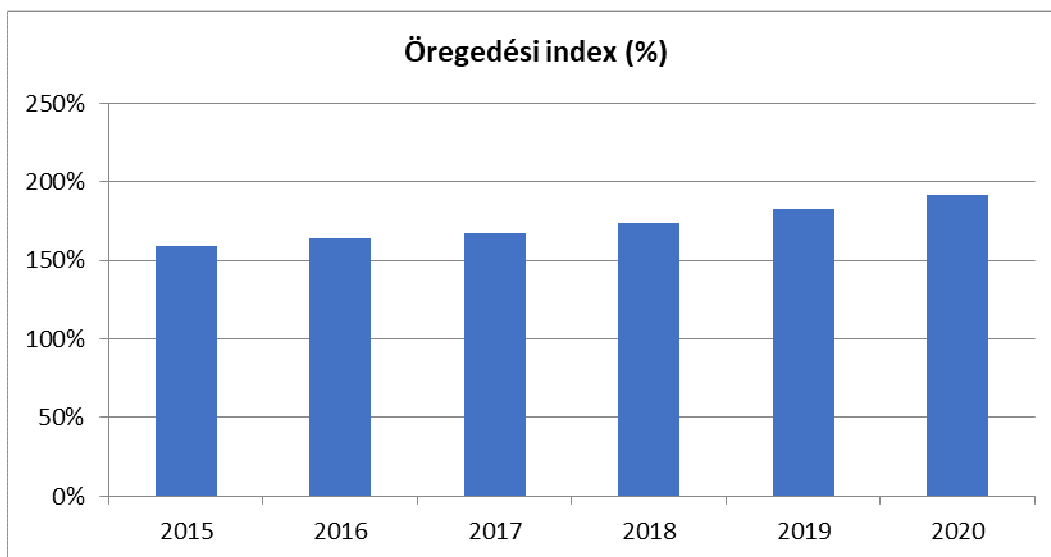
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11904	12982	24886	47,83%	52,17%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			548	2,20%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1492	1486	2978	6,00%	5,97%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	356	312	668	1,43%	1,25%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	7146	6843	13989	28,71%	27,50%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	955	1120	2075	3,84%	4,50%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	1955	3221	5176	7,86%	12,94%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	4 939	3 100	159,32%
2016	5 004	3 049	164,12%
2017	5 060	3 023	167,38%
2018	5 176	2 978	173,81%
2019	5 329	2 913	182,94%
2020	5 461	2 852	191,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Komló város népességszerkezetére az előregedés a jellemző és sajnos folyamatosan növekvő tendenciát mutat, míg 2015-ben 159,32 % volt az öregedési index, 2020. évben ez 191,48%-ra növekedett. A város népességének előregedése következtében egyre inkább megnövekszik a szociális szolgáltatások iránti igény. A magyarországi átlagot meghaladó öregedési index lassú és folyamatos emelkedésére tekintettel kiemelkedő figyelmet kell fordítani az idősek ellátásának megszervezésére.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	2,60
2016	-6,68
2017	2,66
2018	1,85
2019	-1,11
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-7,62
2016	-8,36
2017	-10,04
2018	-10,16
2019	-10,64
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fokozódó előregedés ténye a Komlói járás korfájának szerkezetében is egyértelműen megmutatkozik. A KSH 2020-as kimutatásai alapján elmondható, hogy a járás lakosságának több, mint 32%-a 60 év, illetve nagyságrendileg 46,5%-a 50 év feletti lakosnak minősül, miközben a 30 évnél fiatalabb lakosok aránya összesen 27,5%-ot tesz ki.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Komló Város Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a város működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Komló település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:
az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,
szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

Komló Város Önkormányzat alapvető célja, hogy olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint.

Olyan intézkedések, eljárások megfogalmazása amelyek szolgálják egy összetartó, szolidáris társadalom erősítését a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára, biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, akár megelőzését a pénzübeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával, kiszűrik az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségét, támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Komló Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 129/2013. (VII. 29.) számú határozatával elfogadta Komló Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

A Képviselő-testület 2015-ben elfogadta a települési támogatásokról, valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokról szóló 1/2015. (II.20.) önkormányzati rendeletét. A törvényi előírásokon túl, a rendeletek célja, hogy városunkban olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll.

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

Komló Város Önkormányzat további helyi rendeletei, melyek az esélyegyenlőségi program célcsoportjait érintik:

- 28/2011. (X.1.) önkormányzati rendelete A „BURSA HUNGARICA” FELSŐOKTATÁSI ÖNKORMÁNYZATI ÖSZTÖNDÍJ PÁLYÁZAT ELBÍRÁLÁSÁNAK SZABÁLYAIRÓL;
- 18/2011. (VI.24.) önkormányzati rendelete A LAKÁSCÉLÚ TÁMOGATÁSOKRÓL;
- 1/2015. (II.20.) önkormányzati rendelete A TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSOKRÓL, VALAMINT A SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÁSOKRÓL;
- 2/2015. (II.20.) önkormányzati rendelete A TELEPÜLÉSI ADÓSSÁGKEZELÉSI SZOLGÁLTATÁSRÓL.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia célja, hogy megfogalmazza a város hosszú távú jövőképét és ahhoz igazítja középtávú fejlesztési céljait.

A város átfogó célja a minőségi élet fenntartható feltételeinek megteremtése az épített és a természeti környezettel harmóniában, a munkalehetőségeket nyújtó fejlődő helyi gazdasági szektor, megfelelő infrastrukturális ellátottság, színvonalas szolgáltatások és városi közszolgáltatások, valamint a társadalmi egység révén. A város és a helyi társadalom átalakulásával párhuzamosan közvetett cél Komló kistérségi oktatási, kulturális, művészeti, gazdasági és sportcentrummá válása.

Az egyes programok, koncepciók a Bünmegelőzési Koncepció, Gyermek és Ifjúsági Koncepció és a hozzá kapcsolódó Ifjúsági Cselekvési Terv, a Kulturális Stratégia, a Köznevelési Intézkedési Terv, a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, a Sportkoncepció, Gazdasági Program a középtávú stratégiából kiindulva saját területére vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket

Komló Város Önkormányzat esélyegyenlőséget elősegítő projektjei:

TÁMOP-5.3.6-11/1 – „Komplex telep program” Esély a kibontakozásra”, melynek célja a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése. A projekt elsődleges célcsoportja 105 főből áll, melyből 60 fő felnőtt és 45 fő gyermek. A felnőtt aktív korosztály számára cél a munkaerő-piaci esélyek javítása, melyhez az egyéni fejlesztési terveken keresztül képzések lebonyolításával tud a projekt hozzájárulni. A kisgyermekes esetében legfontosabb feladat a szocializációs folyamatok elindítása, közösségi életbe való beilleszkedésük elősegítése, az iskoláskorú gyermekek számára a társadalmi beilleszkedés elősegítése;

DDOP-4.1/B – Lakhatási integrációt modellező szociális célú telep-rehabilitációs kísérleti projektek megvalósítása a Sportvölgy – Szállásfalú akcióterületen;

TIOP-3.2.3/A – Lakhatási beruházások támogatása a TÁMOP projekt területén;

ÁROP-1.A.3-2014 – Esélyteremtő együttműködések kialakítása a Komlói járásban;

EFOP-1.5.2-16 – Humán szolgáltatások fejlesztése a Komlói járásban;

TOP-4.2.1-15-BA1 – Komló és térsége szociális alapszolgáltatásainak komplex fejlesztése;

TOP-1.4.1-15-BA1 – Óvodák és bölcsőde fejlesztése Komlón;

TÁMOP-5.3.6-11/1 – “Esély a kibontakozásra”.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Komlói kistérség oktatási, kulturális, művészeti, gazdasági és sportcentruma Komló város. Komló, Egyházaskozár, Bodolyabér, Liget, Magyarszék, Mecsekpölöske, Magyarhertelend, Mánfa, Hosszúhetény, Hegyhátmaróc, Kárász, Köblény, Magyaregregy, Szászvár, Vékény, Máza, Tófü, Szalatnak, Szárazs települések 2004. június 18-án aláírták a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás megállapodást. A Társulás 2007-ben megalapította a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Szociális Szolgáltató Központ intézményét, illetve a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot, majd 2010-ben létrehozta a Szilvási Bölcsödét. 2014-ben két további település csatlakozott a társuláshoz: Bikal és Oroszló.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait.

Komló Város Önkormányzatának a helyzetelemzéshez szükséges adatok nem álltak teljes körűen rendelkezésére, így a helyzetelemzés csak részben tudja teljesíteni azon elvárást, miszerint számszerű, objektív adatsorokból vonjon le következtetéseket. Az önkormányzatnak ezen hiányzó adatok gyűjtésére, a kapcsolódó kutatások elvégzésére nem volt lehetősége.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától. „A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Komlón tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	42,34	38,69
2016	46,62	41,09

2017	45,69	36,35
2018	45,57	32,09
2019	45,16	28,17
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Dél-Dunántúl Magyarország gazdaságilag kevésbé fejlett, országos viszonylatban magasabb munkanélküliséggel és alacsonyabb foglalkoztatási és aktivitási aránnyal rendelkező régiója. A régió gazdasági élete a szolgáltatásokra és az ipari tevékenységre épül. A lakosság megközelítőleg 60%-a a szolgáltatói szférában dolgozott. A régió munkanélküliségi rátája 2015-ben 5,22 %, 2017-ben 3,42 % volt.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Komló város a rendszerváltást követően komoly gazdasági szerkezet átalakításon esett át. A szénbányák fokozatos bezárása, majd 2000-ben történő végleges megszűnése a foglalkoztatottak számának drasztikus csökkenését, illetve az inaktív, a munkaerőpiacról tartósan kiszorultak, a nyugdíjszerű ellátásban részesülők számának növekedése komoly kihívást jelentett a város számára.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	5,13%	5,30%	5,22%
2016	4,29%	3,84%	4,07%
2017	3,36%	3,48%	3,42%
2018	3,83%	3,95%	3,89%
2019	4,64%	4,92%	4,78%
2020	-	-	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A bánya bezárásával nagy számú szakképzetlen munkaerő szabadult fel, mely jelentős mértékben érintette a roma lakosságot. Az ipari szerkezetátalakítás folyamatában nem sikerült olyan vállalkozás(ok) letelepítése, amelyek ezen szakképzetlen munkaerő felvételére képesek lettek volna.

Az elmúlt években a nyilvántartott munkanélküliek száma 600 és 2000 fő körül mozogott.

2018-ra a nyilvántartott álláskeresők száma majdnem a harmadára csökkent 2015 évekhez képest. Ebben közrejátszik a közmunkaprogramba bevontak számának növekedése, illetve új munkahelyek teremtése. 2019 évre ismét emelkedett a nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességet figyelembe véve.

Korcsoportos bontást elemezve elmondható, hogy a munkanélküliség elsősorban a 30 évnél fiatalabb, jellemzően pályakezdő, valamint a 40 és 45 éves kor közötti korosztályokat érinti. Az adatokból az is egyértelműen kirajzolódik, hogy az álláskeresők nagyobb hányada legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 21–25 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Komlói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya (továbbiakban: Foglalkoztatási Osztály) számos eszközzel – átképzések, vállalkozóvá válás támogatással, bértámogatással, bérköltség támogatással, közfoglalkoztatás támogatással – igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	908	696	580	651	782	0
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	54,00	49,00	36,00	46,00	45,00	n.a.
	%	5,95%	7,04%	6,21%	7,07%	5,75%	-
21-25 év (TS 038)	Fő	130,00	107,00	78,00	90,00	107,00	n.a.
	%	14,32%	15,37%	13,45%	13,82%	13,68%	-
26-30 év (TS 039)	Fő	107,00	73,00	70,00	65,00	91,00	n.a.
	%	11,78%	10,49%	12,07%	9,98%	11,64%	-
31-35 év (TS 040)	Fő	89,00	79,00	65,00	66,00	84,00	n.a.
	%	9,80%	11,35%	11,21%	10,14%	10,74%	-
36-40 év (TS 041)	Fő	115,00	87,00	64,00	62,00	65,00	n.a.
	%	12,67%	12,50%	11,03%	9,52%	8,31%	-
41-45 év (TS 042)	Fő	96,00	80,00	74,00	82,00	93,00	n.a.
	%	10,57%	11,49%	12,76%	12,60%	11,89%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	88,00	57,00	47,00	62,00	79,00	n.a.
	%	9,69%	8,19%	8,10%	9,52%	10,10%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	91,00	77,00	53,00	47,00	74,00	n.a.
	%	10,02%	11,06%	9,14%	7,22%	9,46%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	91,00	49,00	42,00	60,00	61,00	n.a.
	%	10,02%	7,04%	7,24%	9,22%	7,80%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	47,00	38,00	51,00	71,00	83,00	n.a.
	%	5,18%	5,46%	8,79%	10,91%	10,61%	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	36,45%	54,98%
2016	28,74%	52,00%
2017	29,48%	52,05%
2018	27,96%	52,75%
2019	32,23%	53,97%
2020	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	908	38	4,19%	302	33,26%	568	62,56%
2016	696	27	3,88%	234	33,62%	435	62,50%
2017	580	27	4,66%	221	38,10%	332	57,24%
2018	651	26	3,99%	218	33,49%	407	62,52%
2019	782	24	3,07%	251	32,10%	507	64,83%
2020	n.a.	n.a.	-	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistérségeken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A közfoglalkoztatási mutató a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma a munkavállalási korú népességhez viszonyítva. A táblázatból kitűnik, hogy 2015 évtől fokozatosan csökkent a közfoglalkoztatottak létszáma, 2020-ra negyedére esett vissza. Ennek ellenére az országos közfoglalkoztatási mutatóhoz viszonyítva Komlón a közfoglalkoztatásban részt vevők aránya minden évben jóval meghaladja az országos átlagot.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	1202	1196
2016	1130	1091
2017	1065	799
2018	578	507
2019	507	345
2020	595	259

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Komló városa közúton jól megközelíthető, mind a helyi, mind a helyközi tömegközlekedése kielégítő. Pécs felé - mely munkahely szempontjából elsődleges úticél a komlóiak számára – munkanapokon 75 járatpár közlekedik. A városon belül a munkaerő-piaci szolgáltatások, a szociális szolgáltatások rendelkezésre állnak.

Komló Város Önkormányzata sikeresen pályázott a Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága (IH) pályázati felhívására, amit „Helyi gazdaságfejlesztés” címmel írtak ki. A felhívás kiemelt célja a fenntartható, belső erőforrásokra épülő gazdaságélénkítő és foglalkozást-ösztönző térségi és helyi gazdaságfejlesztés, valamint az önkormányzatok és az önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások együttműködésével a helyi mezőgazdasági termékek helyi piacokra való hatékony eljuttatása, és az értékesítési csatornák infrastrukturális fejlesztéseikhez kapcsolódó beruházások támogatása.

További támogatást nyert a szintén Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága (IH), pályázati felhívására „Zöld város kialakítása” címmel kiírt pályázaton.

A felhívás kiemelt célja városrehabilitációs tevékenységek keretében az önkormányzatok és a helyi vállalkozások hosszú távú együttműködése, a köz- és magánszféra szereplői által tervezett

fejlesztések összehangolása, amelyek a városi környezet megújításán túl a gazdasági fejlődést, a foglalkoztatás bővülését is eredményezhetik.

A „Szabadidőpark és Vállalkozók Háza Komlón” pályázat keretében helyreállítottuk a Juhász Gyula utca végén található barnamezős területet, ahol a lakókörnyezet közvetlen közelében balesetveszélyes építmények és romok voltak. A helyreállított telken olyan lakossági szolgáltatás valósítottunk meg, amely a fiatal családok, a gyermekek egészséges és tartalmas szabadidő eltöltését szolgálja, valamint minden korosztály számára biztosítja a kikapcsolódás, a szabad levegőn tartózkodás lehetőségét. A Park professzionális kialakítása és gondozott üzemeltetése, valamint a terület gazdasági funkciójának élénkítése céljából a szabadidős létesítmények mellett a zöld környezettel harmóniában működő kisvállalkozások számára megfelelő infrastruktúrát hoztunk létre. A vállalkozók háza a szabadidőközpont működéséhez kapcsolódó, illetve azzal jól megférő tevékenységet végző cégeket szeretnénk letelepíteni. Ennek érdekében „műhelyeket” és irodákat tartalmazó épületet hoztunk létre.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A pályakezdő munkanélküliek közé azok a fiatalok sorolhatók, akik még nem töltötték be a 25. (felsőfokú végzettség esetén a 30.) életévüket. A pályakezdő munkanélküliek köréből alaptól kiesnek azok, akik valamilyen egyéb ellátásban (gyermekgondozási ellátások) részesülnek. A pályakezdő álláskereső aránya a 18-29 éves népesség körében 2015 és 2020 között lassan, de fokozatosan csökkent.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	908	109
2016	696	91
2017	580	51
2018	651	60
2019	782	53
2020	994	70

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Komlón az alap és a középfokú oktatás intézményrendszere az elmúlt években jelentős átalakításon, infrastrukturális és szakmai fejlesztésen esett át. Az elmúlt években a város oktatáspolitikájának fő célkitűzése az esélyegyenlőség biztosítása, a felzárkóztatást és integrációt segítő programok (Integrációs Pedagógiai Rendszer, Tanoda program, Útravaló ösztöndíj program).

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrált nevelése-oktatása beépült az általános és középfokú intézmények pedagógiai programjában.

Problémát jelent a szakképzettséggel nem rendelkező és a 25 éven aluli munkanélküliek magas száma, illetve a szakképzési kínálat és a munkaerő-piaci kereslet közötti eltérés. A fiatalok munkaerő-piaci elhelyezkedését nagymértékben segíthetné pályaválasztási, pályaaorientációs tanácsadás szolgáltatás hatékonyabbá tétele, illetve a mentor tanárok számának növelése.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Komlón munkaerőpiaci szolgáltatásokat elsősorban a Baranya Megyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya végez így: munkaerőpiaci szolgáltatás nyújt egyénileg és csoportosan, szociális információt nyújt, pályaválasztási kiállításon vesz részt, álláskereső tanácsadást végez, mentori szolgáltatást nyújt, munkaerő közvetítést végez.

Az általános iskolai felnőttoktatást csak a megyeszékhely köznevelési intézményeiben szervezik a vizsgált időszakban, melyre vonatkozó adatokhoz az adatgyűjtés során nem sikerült hozzáférni. A középfokú felnőttoktatás szervezése Komlón a Pécsi Szakképzési Centrum Komlói Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma intézményében folyik. Az intézményben 2015 évtől a középfokú felnőttoktatásban résztvevők száma nagy arányban növekszik.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységben élők és romák önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása tekintetében nem rendelkezünk felméréssel, adatokkal.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal a hátrányos megkülönböztetésre a foglalkoztatás területén.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A XXI. században az informatika átszövi egész életünket, az információ társadalmi szerepe megnőtt, az egyén érdeke, hogy időben hozzájusson munkájához, életvitele alakításához szükséges információkhoz, képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. Ehhez el kell sajátítania a megfelelő – technikai fejlődéssel lépést tartó - információszerzési, feldolgozási, adattárolási, szervezési és átadási technikákat. Komló városában működő minden oktatási intézmény célja az információs társadalomban otthonosan mozgó, az információt munkája során felhasználni és létrehozni tudó ember képzése. Ennek eléréséhez fontos, hogy a tanulók folyamatos sikerélményben részesüljenek. Az informatika tanulása nem öncélú, a felhasználási lehetőségekre, a lehetséges alkalmazásokra mindig rá kell mutatniuk.

A tanulók elé komplex feladatokat kell kitűzni, és meg kell teremteni a tantárgyak közötti átmeneteket. A különböző tevékenységek ma már feltételezik a gép készségszintű használatát, vagyis a géphasználat eszköz jellegű. A tanulókat fel kell készíteni a problémamegoldó gondolkodásra, mint a feladatmegoldás magasabb szintjére. A digitális kompetencia fejlesztését szolgálják más tantárgyak feladatai, amelyek géphasználatot (alkalmazás, internet), vagy csak egyszerűen problémamegoldó gondolkodást, kreativitást igényelnek. A kisebbek ezt más tantárgyak, vagy délutáni foglalkozások keretén belül vehetik igénybe. A tanórákat nagyobb

érdeklődés esetén kiegészíthetik a különféle alkalmazói és programozói foglalkozások (infotéka), amik a differenciált oktatást segítik elő.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőek ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 052)		Álláskeresőési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	908	5,92%	146	16,08%
2016	696	4,66%	161	23,13%
2017	580	3,93%	141	24,31%
2018	651	4,50%	184	28,26%
2019	782	5,50%	211	26,98%
2020	994	7,14%	228	22,94%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1. napjával jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzati segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat a járási hivatalok állapítják meg. Ezek a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt összegű)
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák)
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

(a hatáskör változás az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg)

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőek ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	210	23,13%	n.a.	-	356	39,21%
2016	140	20,11%	n.a.	-	301	43,25%
2017	79	13,62%	137	23,69%	220	37,93%

2018	118	18,13%	142	21,74%	302	46,39%
2019	138	17,65%	149	19,12%	349	44,63%
2020	225	22,64%	221	22,23%	n.a.	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat megmutatja, hogy mind a szociális támogatásban, mind a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, mind a másfajta ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma az elmúlt 6 évben minimálisan változott.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	71
2018	66
2019	56
2020	46

Forrás: TeIR, KSH

Az aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1-től a járási hivatal hatáskörébe került. Ettől az időponttól kezdődően az ellátással kapcsolatos ügyek intézésére a járási hivatal jogosult. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivataloknál, amelyek azt továbbítják a járási hivatalok részére.

Az újonnan bevezetendő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell kiszámítani, egyedül a családi jövedelemhatár összege változik:

Az EGYT havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg nettó közfoglalkoztatási bér 90%-át.

A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 92%-ának szorzatával.

Komló Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. február 19 napján fogadta el a települési támogatásokról valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokról szóló 1/2015. (II. 20.) rendeletet (a továbbiakban: Rendelet).

A Rendelet szerint a képviselő-testület pénzbeli ellátásként az arra jogosult részére havi rendszeres települési támogatásként: települési rendszeres szociális segélyt, lakhatási települési támogatást, települési gyógyszertámogatást, eseti jellegű települési támogatásként: rendkívüli települési támogatást, települési szociális kölcsönt nyújt, természetbeni ellátásként: gondoskodik a köztemetésről, települési szociális célú tűzifa juttatást nyújt, külön rendeletben meghatározott feltételek szerint rendszeres vagy eseti jellegű települési támogatásként települési adósságkezelési támogatást nyújt.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TS 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	11271	1	0	67,49%	94,68%	99,35%
2016	11261	2	0	67,45%	94,81%	99,46%
2017	11261	n.a.	n.a.	67,45%	95,25%	99,56%
2018	11262	1	0	67,45%	90,68%	90,90%
2019	11263	1	0	67,44%	90,74%	90,92%
2020	11268	5	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az elmúlt 6 évben a lakásállomány stagnálást mutat. Mind a közüemi szennyvízgyűjtőhálózatba, mind a közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások állománya a lakásállomány több mint 90%-a a szolgáltatásokhoz való hozzáférést nézve.

a) bérlakás-állomány

Komlón az önkormányzati bérlakások száma az összes lakásállomány 5%-a, mely bérlakás állomány állaga sok kívánnivalót hagy maga után. Melynek oka egyrésről az önkormányzat forrásainak hiánya, a lakások nem rendeltetésszerű használata, illetve a bérlői felelőtlenség. Az önkormányzati lakásállomány városi eloszlása egyenlőtlen, elsősorban a szegregált területen jellemző az önkormányzati bérlakások koncentrációja. Elmondható, hogy a mélyszegénységben élők és a romák által lakott bérlakások rossz műszaki állapotúak, lelakottak. A szegregált területen lévő Sportvölgyi és Szállásfalui lakások részleges felújítása 2007-ben Európai Uniós forrásból megtörténtek, azonban az elmúlt években elsősorban a Sportvölgyi „barakképületek” állapota jelentős mértékben leromlott egy részük lakhatásra alkalmatlanná vált. 2015. évben elbontásra kerültek Sportvölgy „barakk épületei”.

b) szociális lakhatás

Komló Város Önkormányzata az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről szóló 17/2011. (IV. 24.) rendelet értelmében önkormányzati lakás szociális helyzet alapján (pályáztatással), vagy szakember letelepítése céljából tekintettel adható bérbe.

Szociális helyzet alapján történő bérbeadás érdekében a jegyző gondoskodik a megüresedett önkormányzati lakásra pályázat kiírásáról és helyben szokásos közzétételéről. A jegyzőhöz határidőre benyújtott pályázatokban jelölt kérelmező életkörülményeiről, továbbá vagyoni és jövedelmi helyzetéről a Komló

Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat (továbbiakban: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat) készít környezettanulmányt a jegyző megkeresésére. A hiánytalanul benyújtott pályázatokról (a továbbiakban: érvényes pályázat, érvényes pályázatok) és környezettanulmányokról a jegyző készít előterjesztést a Humán Bizottság részére, amely határozatában kijelöli a lakásbérleti szerződés megkötésére jogosult pályázót.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Hivatalos adatok, felmérések nem állnak rendelkezésre az egyéb lakás céljára használt nem lakáscélú ingatlanokról, azonban a tapasztalatok azt mutatják, hogy kiskertek bódéi, garázsok szolgálhatnak lakhatási célokat a városban. A táblázat adatait a helyi nyilvántartás adatai alapján kerültek kitöltésre. Az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok adatsor a kiskertekbe bejelentkezettek számát mutatja. Megállapítható, hogy lassan, de évről-évre nő a kiskertekbe kiköltözők száma.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	2644	54
2016	2356	52
2017	2471	300
2018	2529	29
2019	2246	30
2020	2904	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A szociálisan rászorulóknak esetében lakásfenntartási támogatási rendszer működött 2015. február 28. napjáig. 2014-ben 1577 fő részesült lakásfenntartási támogatásban.

A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-ig kellett megalkotnia. Komló Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. február 19 napján fogadta el a települési támogatásokról valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokról szóló 1/2015. (II. 20.) rendeletet (továbbiakban: Rendelet).

A Rendelet értelmében az önkormányzat azon Komlón lakcímrel rendelkező személyt, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át nem haladja lakhatási települési támogatásban részesíti. Elmondható azonban, hogy a támogatások ellenére az elmúlt években a valamely közüzemi szolgáltatás felé hátralékkal rendelkező állampolgárok száma nőtt. A pénzbeli támogatásokon túl - elsősorban az önkormányzati épületekben lévő lakások körében vízóra felszerelés támogatása is előtérbe került, illetve a komfortos lakások esetében szociális alapon tűzifát biztosít az arra rászorulóknak.

A Rendelet szerint a képviselő-testület pénzbeli ellátásként az arra jogosult részére havi rendszeres települési támogatásként: települési rendszeres szociális segélyt, lakhatási települési támogatást, települési gyógyszertámogatást, eseti jellegű települési támogatásként: rendkívüli települési támogatást, települési szociális kölcsönt nyújt, természetbeni ellátásként: gondoskodik a köztemetésről, települési szociális célú tűzifa juttatást nyújt, külön rendeletben meghatározott feltételek szerint rendszeres vagy eseti jellegű települési támogatásként adósságkezelési települési támogatást nyújt.

f) eladósodottság

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás volt 2015. február 28. napjáig. 2015 március 1. napjától az önkormányzat települési lakhatási támogatással segíti az arra rászoruló személyeket. Az adósságkezelési szolgáltatás/ települési adósságkezelési szolgáltatás akkor nyújt segítséget, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. A hátralékkal rendelkező családok esetében a Családsegítő és Gyermejköltségi Szolgálat nyújt segítséget a hátralékok felhalmozó személyeknek.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Ez elmúlt években megfigyelhető, hogy a kedvezőbb lakásfenntartási költségek miatt Komló várost körülölelő dombokon található kiskertekben élők száma jelentős mértékben megnövekedett, több mint 500 főre tehető azok száma, akik életvitelszerűen kint laknak a kiskertes területeken.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket).

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Komló Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája alapján az alábbi **2 jelentős a városszövetbe ágyazódott szegregátum található településünkön:**

- **Kazinczy utca (Vörösmarty Mihály utca - Hunyadi János utca - Kazinczy Ferenc utca) (1. számú szegregátum)**

Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség

A városközponttól gyalogosan is 5-8 perc alatt elérhető, ahol mindenfajta szolgáltatás (kereskedelmi, közigazgatási, pénzügyi, vendéglátás, szórakozás) megtalálható. Elérhető továbbá tömegközlekedéssel is: a szomszédos Vörösmarty utcában közlekedik a 8 és 8/A. számú helyi autóbuszjárat, mely a központban lévő pályaudvarról indulva érinti Szilvás, Somág és Kenderföld településrészeket, így a szegregátumot is.

Lakáskörülmények

A nyolcvanas-, kilencvenes években a bezárt bányásztelepekről a legtöbb cigány családot erre a területre költöztették be. A gettósodott városrész egykor a jó keresettel rendelkező munkáscsaládoknak adott otthont, mára azonban több háztömb is teljesen lepusztult.

Az utca szegregált része többlakásos, hagyományos szerkezetű társasházakból áll. Az épületek az 1960-as években épültek. A területen 2001 óta változatlanul 236 lakás található, amelyből jelenleg 215 lakás van önkormányzati tulajdonban. Jelentős tehát a szegregátumban az önkormányzati tulajdonú lakások koncentrációja, hiszen a teljes önkormányzati tulajdonú lakásállomány (569 db lakás) több mint fele itt található. A lakások komfortosságát tekintve kijelenthető, hogy az alacsonyabb komfortfokozatú lakások vannak többségben. 2017-ben a lakások 68,7%-a volt félkomfortos, 1,8%-a komfortos, míg 29,5%-a összkomfortos.

Az utcában van szilárd burkolatú út, járda, a terület árammal, vezetékes ivóvízzel ellátott, kiépített szennyvízhálózattal rendelkezik. A közművek kiépítettsége tehát csaknem teljes, egyedül a földgázvezeték nem került még kiépítésre a Kazinczy utcában. Itt elsősorban a kiépített infrastruktúra állapotával van probléma: az 1950-60-as években épült lakóterületeken az épületek mellett a közműhálózatok jelentős része is elöregedett, felújításra szorul, ahogyan az út és járdák is, de ez általánosságban igaz a város többi területére is. A körzetben káros környezeti hatású létesítmény, forgalmas út nem található.

Közzolgáltatások elérhetősége

A területen a szociális alapszolgáltatásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szociális Szolgáltató Központ, illetve a szintén a Társulás által fenntartott Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el. A városrészben a szociális intézményektől kiérkező szakemberek az alábbi szolgáltatásokat nyújtják:

- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- idősek nappali ellátása,
- demens betegek nappali ellátása,
- étkeztetés,
- családsegítést,
- ápolást-gondozást nyújtó ellátás.

A szomszédos Szilvásban, de még az Északi városrészen belül elérhető a bölcsődei szolgáltatás is. Az itt lakó gyerekek a Kenderföldi Általános Iskolába járnak, ahol az integrált oktatás keretében pedagógiai program alapján folyik az oktatásuk.

A szomszédos Tompa Mihály utcában van körzeti orvosi rendelő háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgáltatással, illetve a városrészben található gyógyszerár is.

- **Sportvölgy és Szállásfalú (Sportvölgy mindkét oldala - Vak Bottyán u. keleti vége) (2. sz. szegregátum)**

Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség

A szegregátum Altáró városrészben fekszik, Komló városközpontjától észak-nyugatra, a várost átszelő fő közlekedési útvonal a Kossuth utca – Ipari út mentén (6543. számú közút). A városközpontból helyi autóbusz járatokon közelíthető meg, a 2, 2/A és 2/K járatokkal.

Lakáskörülmények

A szegregátumban 6 darab lakás van, a lakások 100%-a önkormányzati bérlakás.

A területen van szilárd burkolatú út, járda, illetve a közművek kiépítettsége teljesnek mondható: a terület árammal, vezetékes ivóvízzel ellátott, kiépített szennyvízhálózattal rendelkezik.

A körzetben káros környezeti hatású létesítmény nincs, ugyanakkor a szegregátumon halad keresztül az Ipari út (6543. számú közút), amelyen komoly személyszállítási és teherforgalom is zajlik. Ez komoly levegőszennyezést, illetve zaj- és rezgésterhelést jelent az ott élők számára, ugyanakkor nem csupán a szegregátum lakosait érinti, hanem a városi lakosság egy jelentős részét, hiszen ez az út a fő közlekedési útvonal Komlón keresztül.

A területen az alacsony komfortfokozattal rendelkező lakások aránya 81%, ez rendkívül magas szám a komlói lakáshelyzet ismeretében.

A területen lévő szegregátumok felszámolására Komló város sikerrel pályázott a DDOP-4.1.2/B-13 pályázat keretében európai uniós forrásokra, 322 millió forintos támogatást elnyerve. A program keretében a Szállásfalun lévő két önkormányzati épületet (Vak Bottyán utca 17. és 18.) felújították, úgy, hogy az itt lévő 8 lakásból alapterület növeléssel 6 lakást alakítottak ki, valamint egy közösségi helységet, ahol a főpályázó Komló város konzorciumi partnere, a Caritas napi szinten kíván jelen lenni gyerek- és felnőtt programokkal, segítő tevékenységgel.

Külterületi szegregátumok:

A két zártkert a 2001-es adatok alapján még nem tartozott a szegregátumok közé. Egy helyi felmérés alapján úgy lehet becsülni, hogy Komló lakosságának 2 százaléka, több mint 500 fő a kiskertekben élők száma. Mind a két terület többségében ivóvízzel ellátott. A vezetékek nem közcélú, hanem a közműszolgáltató gerincvezetékéről ágazik le az a mérővel ellátott hálózat, mely a kertársulás által kiépített és üzemeltetett. Az ingatlanok 60-70 százalékban árammal ellátottak, amit szintén a kerttulajdonosok építettek ki az áramszolgáltatóval kötött megállapodás alapján. Szennyvízhálózat nincs kiépítve. A cseresznyáki zártkertben valamivel alacsonyabb a vezetékes vízzel és árammal ellátott ingatlanok aránya.

- **Cseresznyák (külterület) (3. sz. szegregátum)**

A városközponttól északkeletre fekvő zártkertes terület megközelítése kőzúzalékos úton lehetséges. A többnyire apró telkeken lévő építmények nagysága és minősége változó. A leromlott állapotú több évtizede felhúzott és azóta nem gondozott apró faházaktól a családi ház típusú ingatlanokig mindenfajta épület megtalálható itt.

- **Dávidföldi kertek (külterület) (4. sz. szegregátum)**

A dávidföldi zártkert külső határán aszfaltozott illetve betonburkolatú utak kerültek kiépítésre. Az itt élő bejelentett lakosok száma 68 fő, vélhetőleg azonban többen is laknak a területen. A KSH adatai szerint a Dávidföldi kertek részben mindössze 3 lakásban laknak, melyekből kettő alacsony komfortfokozatú. A zártkerti területen ennél lényegesen több építmény található az apró telkeken, de ezek nem lakásfunkciójú épületenként vannak nyilvántartva, hanem pinceként, garázsként, gazdasági épületként, egyéb kerti építményként. A 2018. évi helyi adatok alapján ezen szegregátum lakónépessége 99 fő, tehát egyre több ember költözik a kiskertekbe.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

- **Kazinczy utca (Vörösmarty Mihály utca - Hunyadi János utca - Kazinczy Ferenc utca) (1. számú szegregátum)**

A lakónépességen belül a 0-14 évesek aránya 18,1%, a 15-59 éveseké 68,1%, míg a 60 év felettieké 13,8% (2011.). A területen a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 46,6%, felsőfokú végzettséggel az itt élő 25 évnél idősebb korosztály 1 százaléka rendelkezik. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a területen 70,6%, a munkanélküliségi ráta 45%, a tartós munkanélküliek aránya pedig 23,8% volt a 2011-es népszámláláskor.

A szegregátum 630 lakosa 342 lakásban lakik, ezek közül (a lakottakon belül) komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 42,5%, ez tízszerese a városi arálynak. Az egyszobás lakások aránya 69,2 százalék. A területen 199 önkormányzati bérlakás található. A lakónépesség száma a területen 2015-re 667-re nőtt (a lakóhellyel rendelkezők száma 734 fő).

- **Sportvölgy és Szállásfalú (Sportvölgy mindkét oldala - Vak Bottyán u. keleti vége) (2. sz. szegregátum)**

A korosztályos bontás nagyon eltér a városi átlagtól. A 0-14 évesek aránya a területen 37,5%, ez háromszorosa a városi arálynak, a hatvan évesek és idősebbek aránya pedig mindössze 3,1%, azaz a nyolcada a városi mutatónak.

A lakhatási szegénység szoros összefüggést mutat a foglalkoztatási helyzettel és az iskolai végzettséggel. Az itt élő 15 és 64 év közöttiek foglalkoztatási aránya mindössze 15,4%, a munkanélküliségi ráta 62,5% (2011.).

A tartós munkanélküliek (legalább 360 napos munkanélküliek) aránya 18,8 százalék volt a legutóbbi népszámláláskor. A területen a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül is rendkívül magas, 60,5% (2011.) Felsőfokú végzettséggel egy 25 évesnél idősebb itt lakó sem rendelkezik.

A 2015-ös adatok szerint a lakónépesség száma a területen 39 főre csökkent, a lakóhellyel rendelkezők száma 47 fő. 2017 évben lakhatási települési támogatásban 12 fő részesült, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 20 gyermek részesült

- **Cseresznyák (külterület) (3. sz. szegregátum)**

A területen 80 fő lakik (2011., KSH), az itt élők között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül igen magas, 44,9%, ez háromszor nagyobb, mint a városi mutató. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 83,7%, a munkanélküliségi ráta 57,1%, a foglalkoztatottak aránya a 15- 64 éves népességen belül 13,8%. 2014-ben a közfoglalkoztatásban résztvevők száma 22 fő volt.

Az önkormányzati adatszolgáltatás szerint a területen 156 nem lakásfunkciójú épület (pince, garázs, gazdasági épület, egyéb kerti építmény) található.

2017 évben lakhatási települési támogatásban 11 fő részesült, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 19 gyermek részesült.

- **Dávidföldi kertek (külterület) (4. sz. szegregátum)**

A lakónépességen belül a 0-14 évesek aránya 7,4% (ez 5 százalékponttal alacsonyabb a városi mutatónál), a 15-59 éveseké 73,5%, míg a 60 év felettieké 19,1% (2011.). Az itt élők közül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 48%, felsőfokú végzettséggel rendelkező személy nem lakik a zártkertben.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a területen 78%, a munkanélküliségi ráta háromszorosa a városénak, 56 százalék, a tartósan munkanélküliek aránya 48%, ez közel ötszöröse a komlói mutatónak. A Dávidföldi kertekben a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül nem éri el a 20%-ot! A lakónépesség száma a területen 2015-re 82 főre nőtt, ez közel 20 százalékos növekedés 2011-hez képest (a tartózkodási hellyel rendelkezők száma 15 fő). 2017 évben lakhatási települési támogatásban 24 fő részesült, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 14 gyermek részesült.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A szegregátumok tekintetében megállapítható, hogy a népességük gyakorlatilag újra termelődik. A kiköltözők helyét újak foglalják el. Érdemi társadalmi, gazdasági beavatkozás nélkül, lakhatási mobilizációs, integrációs programok nélkül a szegregátumok felszámolására nincs lehetőség.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek),
- védőnői ellátás,
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	11	5	7	813	n.a.
2016	n.a.	11	5	8	784	n.a.
2017	n.a.	11	5	8	n.a.	97
2018	n.a.	11	5	8	n.a.	90
2019	n.a.	11	5	8	n.a.	65
2020	n.a.	11	5	8	672	66

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A városban az állami fenntartásban működő Komlói Kórház biztosítja járóbeteg szakellátást és fekvőbeteg ellátást, ahol az alábbi egészségügyi szolgáltatások érhetők el:

- szakrendelők;
- egynapos sebészet;
- aktív belgyógyászati- és sebészeti osztály;
- pulmonológiai rehabilitációs osztály;
- ápolási és krónikus osztály.

A kórház mellett a városi egészségügyi ellátást 11 házi orvosi és 5 gyermek háziorvosi körzetben végzik. Emellett elérhető a városban iskola-egészségügyi és ifjúsági orvosi ellátás is, továbbá 6 fogorvosi körzetben praktizálnak a fogorvosok. A házi- és a házi gyermekorvosi ellátást az önkormányzat az EÜMED Kft.-vel kötött megállapodással biztosítja.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a házi gyermekorvosi ellátás biztosítja. 2013-ban egészségfejlesztési iroda nyílt Komlón. Célkitűzésük, hogy Komló és a kistérség lakosságának egészségi állapota javuljon. A szolgáltatásaik, a szűrővizsgálatok, a gyógytornán való részvétel, illetve az étrendi és életmódi tanácsadás. A szolgáltatások teljesen ingyenesen igénybe vehetők, és nem beutaló kötelesek. Fogászati szűrést a fogorvosok végzik, az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A településen a prevenció és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva. A szűrőprogramok szervezésében a Komlói Kórház, illetve a civil szervezetek (pl. Új Nap Klub, Diabetes Klub) és a Magyar Vöröskereszt Komlói Szervezete vesz részt.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Elmondható, hogy Komlón egyre nagyobb szükség van, elsősorban a halmozottan hátrányos gyermekek fejlesztő egészségügyi szakember, illetve pedagógus általi segítése. Az oktatási rendszeren belül az elmúlt években több szakember szerzett ilyen irányú végzettséget (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus), azonban számuk még nem kielégítő az egyre növekvő feladatok kielégítéséhez. Azokban az intézményekben, ahol nincsenek megfelelő végzettségű gyógypedagógusok a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését-oktatását utazó gyógypedagógusi hálózat segíti, amelyet a KLIK Komlói Tankerülete működtet. Az egészségügy területén is nagyobb arányban jelentkezik igény ezen szolgáltatásra a célcsoporton belül, azonban jellemző, hogy nem jutnak el megfelelő időben és módon azon intézményekbe, amelyek érdemben segíteni tudnának.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekétkeztetést Komló Város Önkormányzata a közigazgatási területén működő köznevelési intézményekben, valamint a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás a Szilvási Bölcsődében a MEVID Zrt. (továbbiakban: Szolgáltató) közreműködésével, vásárolt szolgáltatás útján biztosítja. Az étkeztetési szolgáltatás körében teljes körűen ellátja minden orvosilag igazolt diétás étkezési igény kielégítését is, ennek eredményeképpen 2018. január 1. napjától bevezetésre került a diétás étkezési norma.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Komlón a sportolás széles lehetőségének széles spektruma megtalálható, mely magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét.

A város sportlétesítmény hálózata Komló Város Sportközpontja a sportcsarnokkal és a tanuszodával, a KBSK sporttelep biztosítja a sportolási lehetőségeket, melyek fejlesztése, felújítás folyamatos. A köznevelési intézmények tornatermei megfelelően szolgálják a testnevelés és szabadidősport ügyét (edzések, kiegészítő foglalkozások).

A Nemzeti Szabadidős-Egészség Sportpark program keretében Önkormányzatunk 1 db D típusú sportparkot (street workout) és 1 db 200 méteres futópályát alakított ki a körtvélyesi városrészben 2017 évben, ezzel bővítve a sportolni szándékozók lehetőségeit.

Tovább bővült a szabadtéren végezhető sportolási lehetőségek száma. A futópályák és a felnőtt játszótérek után, a kerékpárosoknak, a gördeszkásoknak és a görkorisoknak is kedvezett az önkormányzat 2021-ben.

Komló városában nem áll rendelkezésre az extrém sportok iránt érdeklődő fiatalok igényeihez is illeszkedő, megfelelő nagyságú és adottságú zöldfelület, eszközpark, illetve nyílt közösségi tér. A Községek Háza melletti terület kiválóan alkalmas egy skate park megépítésére, amely elősegíti a közösséggé szerveződést, a közösség tagjai közti interakciót és kommunikációt, hozzájárulva ezzel az egymás iránti bizalom és együttműködés kiépüléséhez. E beavatkozási területen keresztül

ezt a hiányosságot kívánjuk pótolni, a szükséges infrastruktúra fejlesztések megvalósításán keresztül.

e) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Komló Város Önkormányzata az alábbi szociális szolgáltatásokat biztosítja:

a.) Szociális alapszolgáltatások körében:

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- családsegítést,
- demens betegek nappali ellátása,
- idősek nappali ellátását.

b.) Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások közül:

- ápolást-gondozást nyújtó ellátást,
- átmeneti elhelyezést nyújtó ellátást.

Komló Város Önkormányzata a felsorolt ellátásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő intézmények, valamint a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft.-vel kötött megállapodás útján oldja meg.

A szociális alapszolgáltatásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ, illetve a szintén a Társulás által fenntartott Komló Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látják el. A nappali ellátást nyújtó Jó szerencsét utcai „Nefelejcs” Idősek Klubját, a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft. feladat ellátási szerződés útján működteti. A Kazinczy utcai „Aranyalkony” Idősek Klubját a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretén belül működteti.

Szakosított ellátási formák közül az ápolást, gondozást nyújtó szociális ellátást a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft.-vel kötött feladat-ellátási szerződés útján biztosítja az önkormányzat. Szociális Szolgáltató Központja keretében működik a Hajléktalanok Átmeneti Szállás is.

f) drogprevenációs szolgáltatások;

Lakásotthonos prevenciós előadás sorozatok:

A Komlói Rendőrkapitányság illetékességi területén 6 darab lakásotthon található, ahol 0-18 éves korig élnek közös háztartásban a fiatalok. Ezen korosztály veszélyeztetettsége okán 4 alkalommal tartottak prevenciós foglalkozást, összesen 31 fő részére a lakásotthonokban. Fő témakörök prostitúció és emberkereskedelem, családon belüli erőszak, kábítószer fogyasztás, kiberbiztonság.

A kábítószer prevenció helyzete:

A 2020-as évben a kábítószer fogyasztás megelőzése az áldozattá- és bűnelkövetővé válás elkerülése céljából a Pécsváradi Általános Iskolában, a Mecseknádasdi Általános Iskolában, a Kenderföld-Somági Általános Iskolában, továbbá a Baranya Megyei SZC Komlói Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumában, valamint a Baranya Megyei SZC Sásdi Vendéglátóipari Szakképző Iskolában hívták fel 17 alkalommal, 6 településen, 279 fő fiatal figyelmét a kábítószer

fogyasztás veszélyeire. Továbbá drogprevenációs előadást tartottak Komlón a lakásotthonokban 4 alkalommal 32 főnek.

A Komló Térségi Kábítószer Egyeztető Fórum 2004-ben alakult, Komlói városi KEF néven, a „gerincét” a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat alkotta, a helyi civil szervezetek és a rendőrség is képviseltették magukat.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A város ellátórendszerének elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújt folyamatos és megbízható módon. Az ellátórendszer hatásosságát és hatékonyságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási- közművelődési-, sport- és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

Az egészségügyi ellátás egyik mutatója a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személyek részére – egészségügyi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadását kompenzáló hozzájárulás. Komlón a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a vizsgált időszakban folyamatos csökkenést mutat (lásd: 3.6.1. táblázat).

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Komló városában a 2021 óta népkonyha igénybevételére jogosultak a szociálisan rászorult személyek, így különösen azok akik a legalább napi egyszeri étkezést nem képesek biztosítani, így különösen

- a.) koruk,
- b.) egészségi állapotuk,

- c.) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
  - d.) szenvedélybetegségük, vagy
  - e.) hajléktalanságuk
- miatt.

3.7 Községi viszonyok, helyi közelet bemutatása

- a) községi élet szinterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
6	1	44037	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A községi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek.

A városban van lehetőség a tartalmas és igényes művelődésre, kapcsolódásra. A közművelődési, közgyűjteményi intézmények programjait a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítják. (Közösségek Háza-, Színház és Hangversenyterem, József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény). A rekreációs célú szabadterek között a közparkok, közkertek, lakótelepi zöldterületek, szerepelnek, de idetartoznak az önkormányzat tulajdonában lévő köznevelési, kulturális intézmények udvara is.

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy a lakók, városban élők, mint „szellemi tőkét” bevonja a kerület társadalmi életébe. Helytörténeti Gyűjtemény gyűjti a helyi nemzetiségi történeti anyagokat, és időszakos kiállításokon bemutatja. Egyre nagyobb hagyománya van a civil szerveződéseknek, amelyek egy meghatározott célú közös állampolgári tevékenységeknek színtere: pl. Civil nap. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok egyre nagyobb számban fordulnak elő.

- b) községi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A községi együttélés tekintetében a város színes képet mutat. Számos községi program segíti a községi élet fejlesztését, a község összetartó erejének növelését.

- c) helyi községi szolidaritás megnyilvánulásai;

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van. Jellemzően felajánlásokban, önkéntes munkában nyilvánul meg.

A Komlói Fekete Láng Érdekvédelmi Egyesület 2017. és 2018. évben számos rendezvényen vett részt. Egyesületük hagyományőrző tánccsoportja által nemcsak a megyében, hanem az ország számos pontján vesznek részt kulturális rendezvényeken és civil szervezetek programjain. Tevékenységük országos hatáskörűek, minden alkalommal magas színvonalú szakmai programot kívánnak nyújtani és minél szélesebb körben igyekeznek érvényt szerezni célkitűzéseiknek. Munkájuk során arra törekszenek, hogy lehetőleg szakmai szempontból is kiemelkedő eseményeken vegyenek részt. Így jutottak el számos eseményre, többek között a Kapolcsi Művészetek Völgye elnevezésű rendezvényre, a Pécsi Országos Színházi Találkozóra, valamint pécsi és Pécs környéki civilekkel a POSZT off-programjaként, a FESZTáv című altfesztiválra, a Komlói Amatőr Színháztalálkozóra, Tanodák Éjszakája, valamint Hollandiába is eljutottak a tavalyi évben.

Fő profilja közé tartozik évek óta az adományoztatás, az Élelmiszerbankkal és a Tescóval közösen. Azon kívül ruhaosztást és más karitatív tevékenységet végeznek a város területén élő, igazoltan rászoruló családok részére.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Minden évben május 1. napján megrendezésre kerül a Nemzetiségi Nap elnevezésű rendezvény, mely lehetőséget biztosít a városban élő nemzetiségek kultúrájának megismerésére. Komlón 3 nemzetiségi önkormányzat működik, német, horvát és cigány.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

Komlón működő civil szervezetek:

- Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület (HACS)
- Hétdomb Természetbarát Egyesület
- Komlói Honismereti és Városszépítő Egyesület
- Helyiérték Komló és Térsége Egyesülete
- Komló Térségi Fejlesztési Egyesület
- Komlói Vállalkozók Klubja Egyesület
- Magyar Vöröskereszt Komlói Szervezete
- T 20 Darts Club Egyesület
- Diák- és Szabadidős Sportegyesület
- Komlói Tenisz És Sí Klub
- Komlói Teremlabdarúgó Egyesület
- Komlói Kyokushin Karate Sport Egyesület
- Komlói Polgárőr Egyesület

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nem áll rendelkezésünkre adat arra vonatkozóan, hogy jelenleg Komlón hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozónak (2001. évi népszámláláskor 532 fő, 2011. évi népszámláláskor 1144 fő vallotta magát cigány származásúnak) A városban a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat megalakult.

A magyarországi romák kétségtelenül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik többször alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. Az országos tapasztalatok települési jelenlétét a nemzetiségi önkormányzat is megerősíti. Tapasztalataink szerint körükben a rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak. Tapasztalataink szerint a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást sokkal ritkábban veszik igénybe.

Az Önkormányzat együttműködési megállapodás keretében a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a pályázati tevékenységében, a tevékenységek finanszírozáshoz nyújt kiszámítható támogatást.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A szegénység az elszegényedés folyamatának felszínre kerülő problémái között a lakosság alulképzettsége, munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák szerepelnek.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése, mely leginkább a szegregált területeken jelentkezik.	Szegregáció oldása, lakhatási integráció erősítése. Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
A védelembe vett gyermekek száma megnövekedett	A működő gyermekvédelmi jelzőrendszer fenntartása, működésének javítása.
A mélyszegénységben élők egészségügyi állapota elmarad az országos átlagtól.	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.
Digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedést.	Képzések bővítése a munkanélküliek körére.

A szegregált lakókörnyezetben lévő, vagy szegregációval veszélyeztetett területen lévő lakások leromlott állapotúak.	Szegregált lakókörnyezetben leromlott állapotú ingatlanok részleges felújítása, energiahatékonyság növelése
--	---

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

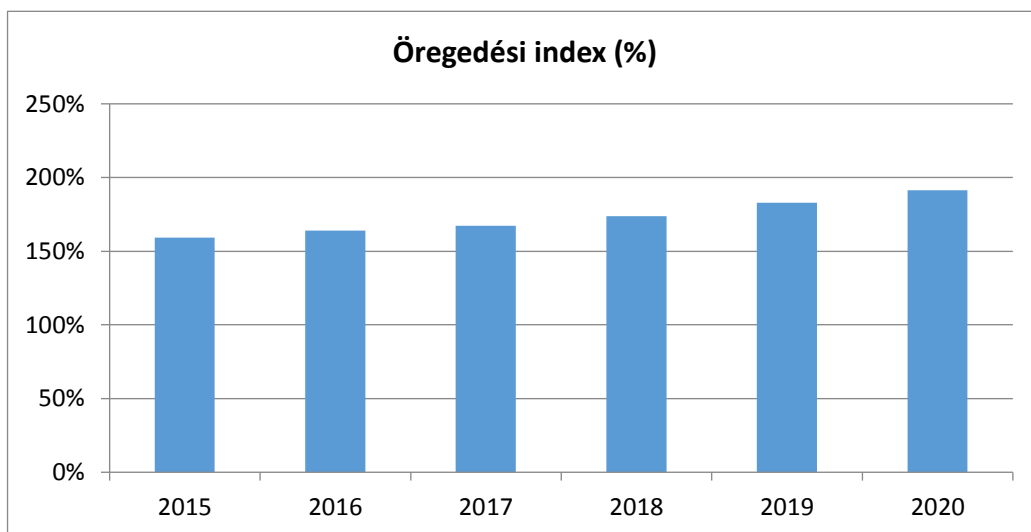
Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 904	12 982	24886	47,83%	52,17%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			548	2,20%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 492	1 486	2978	6,00%	5,97%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	356	312	668	1,43%	1,25%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Komló város tekintetében elmondható, hogy a város lakossága öregszik, az öregedési index 2016. évben 164,12 % volt. Ez 2020. évre 191,48%-ra emelkedett.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A védelembe vett gyermekek száma 70 és 120 fő között mozgott, a veszélyeztetett kiskorúak száma folyamatos csökkenést az elmúlt 5 évben.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	344
2016	69	316
2017	90	294
2018	94	254
2019	100	256
2020	117	151

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Városunkban a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az

átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettség tényezők halmozottan jelentkeznek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó.

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérré is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségek miatt rendszeresen gyógyszerrel foglalkozó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a család egy főre jutó havi jövedelme határozza meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2020. évre közel 50%-al csökkent 2015-höz képest. A támogatás célzott, az önkormányzat évente két alkalommal Erzsébet-utalvány formájában természetbeni juttatást biztosít, melyet fogyasztásra készétel, ruházat, tanszer vásárlásra fordíthatnak az arra jogosultak. A gyermekeket gondozó családok a támogatáshoz való hozzájutással a gyermeknevelés és gyermekgondozás tudatos segítségként értékelhetik a jelenlegi jogszabály biztosította lehetőségeket.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek
--

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	1304
2016	1129
2017	977
2018	818
2019	678
2020	620

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	90	88	178
2016	76	75	151
2017	73	68	141
2018	61	61	122
2019	60	54	114
2020	62	51	113

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázatból megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a az árvaellátásban részesülők száma folyamatos csökkenést mutat.

A gyermekek jogán járó önkormányzati pénzbeli és természetbeni ellátások neve 2015. március 1. napjától települési támogatás. Ennek értelmében mind a gyermekes, mind a gyermektelen családok rendkívüli települési támogatásra váltak jogosulttá. Rendkívüli települési támogatást kell megállapítani a létfenntartási gondokkal küzdő, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került kiskorú gyermeket nevelő családnak, fiatal felnőttnek, feltéve, hogy családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének másfélszeresét.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz.

Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A gyermekek napközbeni ellátása keretében bölcsődei, óvodai és iskolai étkezéssel történik. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szabályozza az étkezési térítési díj kedvezményre való jogosultság feltételeit. A törvény értelmében a gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: ingyenes étkezés)

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át, vagy
- nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették;
- azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha
- nevelésbe vették, vagy
- utógondozói ellátásban részesül.

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: kedvezményes étkezés)

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek;
- tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után.

2020-ban kedvezményes étkeztetésben részesülők száma:

- **Bölcsődei ellátott:**

ingyenes:	37 fő
összes étkező:	43 fő

- **Óvodai:**

ingyenes étkező:	331 fő
összes étkező:	361 fő

- **Általános iskolai:**

kedvezményes étkező (50%): 86 fő

ingyenes étkező:	189 fő
összes iskolai étkező:	540 fő

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény (továbbiakban: Gyvt.) 2016. 01. 01. napjától hatályos változása értelmében a települési önkormányzat kötelező feladatává vált az iskolai szünidő, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása esetén a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása, melyre a hátrányos helyzetű, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak ingyenesen.

2020 évben tavasszal 27, nyáron 79, ősszel 13, télen 16 gyermek vette ingyenesen igénybe a szünidei gyermekétkeztetést.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A kérdés nem releváns, magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nem él Komlón.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nincs tudomásunk állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekekről.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A HEP 3.5 pontjában bemutatásra került a városban található 4 szegregátum. A szegregátumban élők egyrészt alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, melynek következménye, hogy az aktív korúak jelentős része munkanélküli, a családok egyedüli bevételi forrásai az állami és az önkormányzati támogatások. Jellemző az állandósult megélhetési problémák, melynek következménye az alapvető fizikai szükségletek kielégítésének hiánya. A szegregátumban magas a veszélyeztetett, a védelembe vett, a HH és a HHH-s gyermekek száma.

A szegregátumban élők szolgáltatáshoz (gyermekjóléti, köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési) való hozzáférése biztosított.

A köznevelési intézmények programjaikkal és az azt megvalósító pedagógusokkal jelentős mértékben hozzájárulnak a város és elsősorban a szegregátum területén élő gyermekek esélyegyenlőségének javításához. A Kenderföld-Somági Általános Iskola, a Pécsi Szakképzési Centrum Komlói Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma integrált Pedagógiai Rendszert alkalmaz.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A városban 10 területi védőnő dolgozik. A védőnők családlátogatásaik során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	11	n.a.	-
2016	11	n.a.	-
2017	11	797	79
2018	10	751	75
2019	10	723	72,30
2020	10	721	72,10

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermeklétszám csökkenéséhez kapcsolódóan az egy védőnőre jutó gyermeklétszám az elmúlt 4 évben kis mértékben csökkent.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődében, óvodákban, általános és középiskoláinkban zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A köznevelési intézményekben a tanórán kívüli tevékenységek jelentős része az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését célozta. Pl.: Víz napja, Föld napja, tömegsport, stb. A városban 5 házi gyermekorvos biztosítja a gyermekorvosi ellátást.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	11	5	34 774	171 474
2016	n.a.	11	5	35 565	166 118
2017	n.a.	11	5	34 210	161 766
2018	n.a.	11	5	32 260	152 178
2019	n.a.	11	5	31 437	155 015
2020	n.a.	11	5	25 507	149 860

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázatból megállapítható, hogy mind a gyermekorvos által ellátott gyermekek, mind a felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek száma lecsökkent az utóbbi években.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Komlón működik - nem állami fenntartásban - 7 fővel az Aprajafalva Családi Napközi és Játszóház, mely gyermekfelügyelet szolgáltatást is ellát. Szakemberek szerint a családi napközik meglepte egyre fontosabb – főleg azokon a kistelepüléseken, ahol nincs bölcsőde, de a nagyobb városokban is, hiszen a bölcsődei férőhelyek száma általában jóval kevesebb, mint amennyire szükség lenne.

Az óvodai ellátás a városban az önkormányzat fenntartásában működő Komló Városi Óvoda biztosítja 1 székhely intézménnyel és 6 tagintézménnyel. Ezen kívül a Szent Kinga Caritas Alapítvány által fenntartott Boldog Ceferino Katolikus Óvoda és az egyház fenntartásában 2016 évtől működő Kodály Zoltán Ének-zenei Katolikus Általános Iskola és Óvoda Szent Bernadett Tagóvoda biztosít még óvodai ellátást.

A település minden városrészében található óvoda, összesen 26 óvodai csoport 640 férőhellyel biztosítja az óvodáskorú gyermekek ellátását. Az óvodák kihasználtsága nagy mértékben függ a jogszabályi környezettől.

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXCV. törvény értelmében 2014. szeptember 1. napjától minden az adott év augusztus 31. napjáig a 3 életévét betöltött gyermek számára kötelező az óvodai ellátás igénybevétele, mely alól csak külön eljárás keretében kérhet felmentést a szülő.

A Pécsi Tankerület Központ működtetésében és fenntartásában álló Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Komló Tagintézménye a szakszolgálati feladatellátás keretében biztosítja a nevelési tanácsadás, pszichológiai és logopédiai ellátást.

A megfelelő végzettségű gyógypedagógus hiányában a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséhez az utazó gyógypedagógiai hálózat szakemberei nyújtanak segítséget.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

2016. január 1-től az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény értelmében a családsegítő szolgálatok és a gyermekjóléti szolgálatok integrációjára került sor.

Így a Komló Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat két különálló szakmai egységben látja el gyermekjóléti alapellátási feladatait: a Család és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család és Gyermekjóléti Központ keretében. A gyermekjóléti feladat ellátás alapvető feladata, hogy segítse a gyermekek családban történő nevelkedését, kiemelt feladatuk a családban élő gyermekek érdekeinek védelme, a szülők támogatása annak érdekében, hogy a gyermek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlesztésük családjuk körében biztosított legyen.

A településen három tanoda működik:

- **Belső Tűz Egyesület**

Egyesületük 2004 májusában alakult 11 cigány származású fiatal összefogásával. Céljuk a cigány diákok, fiatalok, idősek oktatásának, érdekképviselésének, elhelyezkedésének segítése lakóhelyükön, Komlón.

Szervezetük nagyon fontosnak tartja, hogy minél több hátrányos helyzetű, elsősorban cigány származású ember esélyeit javítsa az oktatás, illetve az ehhez szorosan kapcsolódó munkaerőpiac területein.

Fő tevékenységük közé tartozik a halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban cigány diákok/fiatalok részére létrehozott Tanoda működtetése. A tanodai tevékenységen belül, valamint azon felül nagy hangsúlyt fektetnek a fiatalok identitástudatának megerősítésére, mind a szabadidős, mind a kulturális programok biztosításával.

Igyekeznek munkaalkalmat teremteni, valamint segíteni elhelyezkedni a frissen végzett fiataloknak, hogy könnyebben tudjanak belépni a munkaerőpiacra. Az alacsony iskolai végzettségűek felzárkóztatásában is szerepet vállalt szervezetünk helyi szinten. 2004 óta számos uniós és hazai pályázatot valósítottak meg –tanodai, munkaerőpiaci, foglalkoztatási, kulturális értékek megőrzése.

- **Fekete Láng Egyesület**

A Komlói Fekete Láng Érdekvédelmi Egyesület 2008 óta működik. Az Egyesület megalakulása óta fontos céljának tekinti a hátrányos helyzetű elsősorban általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló alkalmak szervezését, folyamatosan végzi az Alapszabályában megfogalmazott misszióját (fejlesztési projektek lebonyolítása, kulturális, hagyományőrző rendezvények megvalósítása, rendszeres adományozás. Az egyesület tartja fent és működteti a 2009-ben alakult „Komlói Fekete Láng” beás hagyományőrző csoportot, amely a roma autentikus folklór (nyelv, tánc, zene) ápolásával és terjesztésével foglalkozik. Tagjaik általános iskolások és fiatal felnőttek, akik teljesítményükkel példaképnek számítanak a komlói romák körében.

Egyesületük hagyományőrző tánccsoportja által nemcsak a megyében, hanem az ország számos pontján vesznek részt kulturális rendezvényeken és civil szervezetek programjain. Tevékenységük országos hatáskörűek, minden alkalommal magas színvonalú szakmai programot kívánnak nyújtani és minél szélesebb körben igyekeznek érvényt szerezni célkitűzéseiknek. Munkájuk során arra törekszenek, hogy lehetőleg szakmai szempontból is kiemelkedő eseményeken vegyenek részt. Így jutottak el számos eseményre, többek között a Kapolcsi Művészetek Völgye elnevezésű rendezvényre, a Pécsi Országos Színházi Találkozóra, valamint pécsi és Pécs környéki civilekkel a POSZT off-programjaként, a FESZTáv című altfesztyiválra, a Komlói Amatőr Színháztalálkozóra, Tanodák Éjszakája, valamint Hollandiába is eljutottak a tavalyi évben.

Az egyesület kulturális tevékenysége mellett nagy hangsúlyt fektet a roma és/vagy hátrányos helyzetű gyerekek és családok érdekképviselésének segítésére, (jogi, munkaügyi, ügyintézési tanácsadás) valamint az oktatási hátrányok enyhítését és a továbbtanulást elősegítő tevékenységekre.

- **Gyerünk Tanulni! Tanoda**

A Tanoda jelenleg 25 gyermek részére biztosít lehetőséget a tanulásra és kulturális események elérésére. Célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, köztük a roma gyermekek felzárkózási esélyeinek növelése, az oktatási esélykülönbségek és az iskolai lemorzsolódás csökkentése.

A gyerekek és fiatalok felzárkóztatásának támogatása mellett prioritást élvez a tehetségkutatás és tehetséggondozás. A program a délutáni tanulás-felzárkóztatáson túl a szabadidő hasznos eltöltését is biztosítja a gyerekeknek. Fontos szerepe van a tanoda falain túlnyúló tevékenységeknek is, igyekszünk olyan programokat szervezni (kirándulás, színház-és múzeumlátogatás, tábor), melyek segítségével a gyerekek az életkoruknak megfelelő művelődési és szórakozási lehetőségeket megismerhetik.

d) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A Szilvási Bölcsőde és Családi Napközi két intézményegység integrációjából jött létre 2010. július 1-jével, jelenlegi elnevezése Komló Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Szilvási

Bölcsőde. 2011. évtől csupán a bölcsődei feladatot látja el a gyermekjóléti alapellátások közül, a családi napközit megszüntette.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	68	68
2016	68	68
2017	68	66
2018	68	68
2019	68	67
2020	68	59

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szilvási Bölcsőde, a bölcsődei ellátások új rendszerében hagyományos bölcsődeként, a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint nyújt napközbeni ellátást. 68 férőhelyen 5 csoportszobában fogadják a 20 hetes és 3 éves kor közötti gyermekeket.

A bölcsőde feladata a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek nevelése – gondozása. A gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, nevelését, gondozását, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei/nevelői munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb okok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A kisgyermekes intézményes nevelésének és gondozásának célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez.

A gyermekek harmonikus fejlődésének érdekében törekszenek olyan családi, derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezetet biztosítani, mely az egyéni és az életkori sajátosságok figyelembevételével biztosítja a gyermeki személyiség kibontakoztatását. Mindezek a törekvések csak a szülőkkel szorosan együttműködve valósulhatnak meg.

Fontos feladatunknak tartják a gondjaikra bízott kisgyermekeknek a lehetőségeken belül minden segítséget megadni a hátrányok kompenzálásához, az egyéni bánásmód keretei között. A bölcsőde, mint a szocializáció másodlagos színtere, megfelelő közeg arra, hogy meleg, barátságos, biztonságot nyújtó légkörben, életkornak és fejlettségi szintnek megfelelő pedagógiai és pszichológiai irányelvek szerint, személyre szóló, differenciált bánásmóddal hozzájáruljon a gyermekek személyiségének kibontakoztatásához.

Heti 2 órában 1 fő gyógypedagógus segíti a kisgyermeknevelők munkáját.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	7	7	n.a.	n.a.	68	66
2018	n.a.	n.a.	7	7	n.a.	n.a.	68	68
2019	n.a.	n.a.	7	7	n.a.	n.a.	68	67
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) gyermekvédelem;

A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú eszközének tekintünk. Az észlelő- és jelzőrendszer révén kísérik figyelemmel a lakosság szociális, mentálhigiénés helyzetét. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége.

A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik. A vizsgált időszakban a védelem vett kiskorúak száma enyhe emelkedést, a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma erős csökkenést mutat.

2018. szeptemberétől a jogszabályi háttér változása, lehetővé teszi az óvodai, iskolai szociális munka bevezetését. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Az otthontalanná vált szülő kérelmére családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőjétől.

A krízishelyzetben lévő családok számára a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft. által fenntartott Családok Átmeneti Otthona tud segítséget nyújtani.

- g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az egészségfejlesztési programokhoz, az köznevelési intézmények által szervezett sport és szabadidős programokhoz való hozzáférés mindenki számára biztosított Komlón. Az Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek az első tanszak tekintetében ingyenesen vehetnek részt az oktatásban.

A 2004/2005-ös nevelési évtől kezdődően a város általános iskoláiban az úszásoktatás tanrendbe illesztésre került. A szabadidős tevékenységek szervezésében nagy szerep hárul a közművelődési és közgyűjteményi intézményekre, illetve a civil szervezetekre. A szolgáltatások egy része költségtérítéses (pl. nyári táborok), mely a hátrányos helyzetű gyermekek számára kevésbé elérhetők.

- h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az intézményi étkeztetés a HEP korábbi fejezetében már bemutatásra került. A Gyvt. 2016. 01. 01. napjától hatályos változása értelmében a települési önkormányzat kötelező feladatává vált az iskolai szünidő, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása esetén a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása, melyre a hátrányos helyzetű, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak ingyenesen.

2016 évben tavasszal 69, nyáron 217, ősszel 82, télen 83, 2017 évben tavasszal 90, nyáron 202, ősszel 69, télen 74 gyermek, 2018 évben tavasszal 86, nyáron 182, ősszel 51, télen 51 gyermek, 2019 évben tavasszal 52, nyáron 133, ősszel 29, télen 29 gyermek, 2020 évben tavasszal 27, nyáron 79, ősszel 13, télen 16 gyermek vette ingyenesen igénybe a szünidei gyermekétkeztetést.

2013. szeptember 1-től felmenő rendszerben minden tanuló ingyen kapja a tankönyveket. A többi évfolyamon megmaradt a rászorultság alapján járó ingyenes tankönyvtámogatás.

- i) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A Komlói Fekete Láng Érdekvédelmi Egyesület 2008 óta működik. Az Egyesület megalakulása óta fontos céljának tekinti a hátrányos helyzetű elsősorban általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló alkalmak szervezését, folyamatosan végzi az Alapszabályában megfogalmazott misszióját (fejlesztési projektek lebonyolítása, kulturális, hagyományőrző rendezvények megvalósítása, rendszeres adományozás. Az egyesület tartja fent és működteti a 2009-ben alakult „Komlói Fekete Láng” beás hagyományőrző csoportot, amely a roma autentikus folklór (nyelv, tánc, zene) ápolásával és terjesztésével foglalkozik. Tagjaik általános iskolások és fiatal felnőttek, akik teljesítményükkel példaképnek számítanak a komlói romák körében.

Az egyesület kulturális tevékenysége mellett nagy hangsúlyt fektet a roma és/vagy hátrányos helyzetű gyerekek és családok érdekképviselésének segítésére, (jogi, munkaügyi, ügyintézési tanácsadás) valamint az oktatási hátrányok enyhítését és a továbbtanulást elősegítő tevékenységekre.

- j) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre a gyermekek hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan.

- k) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A köznevelési intézmények esetében a hátrány kompenzálására szolgál az Integrált Pedagógia Rendszer, mely lehetővé teszi a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozását.

Ennek keretei között a diákok személyiségfejlesztése, közösségfejlesztése, egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése zajlik. Az Integrált Pedagógia Rendszer (IPR) hazai pályázati forma a 2014/2015. tanévtől már nem létezik. Helyette EU-s pályázatok voltak és várhatók a következő pályázati ciklusban is.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szerveztük meg.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben bővült a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, tanulók fogalma:

„4. § 13. pontja értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,”

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	635	94	14,80%
2016	591	95	16,07%
2017	587	92	15,67%
2018	631	86	13,63%
2019	643	71	11,04%
2020	607	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	1 648	284	17,69%
2016	1 551	261	16,83%
2017	1 513	243	16,06%
2018	1 493	223	14,94%
2019	1 442	142	9,85%
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Komló város általános iskolás korú gyermekeinek a száma a vizsgált időszakban 1648 főről 1442 főre csökkent, és ezzel egyidejűleg a napközi szolgáltatást igénybe vevők aránya is folyamatosan csökken.

Komló város területén 5 általános iskolai és 1 gyógypedagógiai általános iskola feladat-ellátási helyen vehetik igénybe a tanulók az általános iskolai oktatást.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	10	4,44%	n.a.	-	n.a.	-
2016	8	3,39%	n.a.	25,87%	n.a.	-
2017	6	2,32%	n.a.	31,46%	22	9,61%
2018	6	2,25%	n.a.	28,57%	24	10,71%
2019	4	1,42%	n.a.	14,50%	13	6,77%
2020	n.a.	-	n.a.	-	8	4,21%

A Komlói Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Kollégium utazó gyógypedagógusi hálózata segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését oktatását ott, amelyik intézményben nincs az ellátáshoz szükséges megfelelő végzettségű gyógypedagógus. 2015. május 5. napjától a Komló Városi Óvoda valamennyi tagóvodájában folyik a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált oktatása.

2013. augusztus 31-éig a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalmát a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. §-a tartalmazta. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénybe (a továbbiakban: Gyvt.) 2013. szeptember 1-jei hatállyal került be a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és ennek megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem B) lapjának kitöltésével kérelmezhető a gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetének megállapítása, amelyről határozattal kell dönteni, megállapítása a jegyző hatásköre.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)
	fő	fő
2015	n.a.	n.a.
2016	178	356
2017	136	357
2018	103	291
2019	115	296
2020	113	275

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodapedagógusok és tanárok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Valamennyi intézmény infrastruktúrája megfelelő szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik, a pedagógusok munkáját a pedagógiai szakszolgálat munkatársai (logopédus, pszichológus) segítik. Az SNI-s gyermekek esetében a Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Szakértői Véleményében meghatározott gyógypedagógus vesz részt a fejlesztésben.

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	629	31	765	11	635	1	6	22
2016	597	28	690	11	591	1	3	20
2017	587	25	630	10	587	1	7	23
2018	625	26	678	10	631	1	7	23
2019	636	26	670	10	643	1	7	24
2020	607	25	645	9	607	1	7	25

Forrás: TelR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

A pedagógusok képzettsége, és innovációs készsége kiemelkedő, a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén. A Humánerőforrás és a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében a Pécsi Szakképzési Centrum Komlói Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma szinte minden pedagógus érintett volt, és részt vett esélyegyenlőséghez kapcsolódó módszertani képzésen. A pedagógusok továbbképzése részben önkormányzati részben uniós forrásokból valósul meg.

Iskolapszichológus munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiségfejlesztése során. Folyamatosan nő a pszichológusok által tartott osztályfőnöki órák száma és egyre több köznevelési intézményben tartottak a pszichológusok a szülők részére foglalkozást, szülői klubot.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	11	80	6	20	-
2015/2016	9	77	6	20	5,48%
2016/2017	10	77	7	20	5,80%
2017/2018	9	76	7	20	5,88%
2018/2019	11	77	6	19	8,10%
2019/2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	6,87%

Prevenációs céllal, és a feltárt esetek enyhítésére működnek a köznevelési és gyermekjóléti intézményekben a segítő szakemberek: védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök fontos feladatot látnak el a köznevelési intézményekben a veszélyeztető körülmények feltárása, ezek megszüntetése, kialakulásuk megelőzése területén éppúgy, mint a drogprevenciót, egészségnevelést illetően.

Egyértelműen látható, hogy azon iskolákban, ahol a HH-s, HHH-s és SNI-s gyermekek száma magas (Kenderföld-Somági Általános Iskola, Kökönyösi Gimnázium Gagarin Általános Iskolája) ott a továbbtanulási mutatók tekintetében nagyobb arányú a szakközépiskolákba, szakgimnáziumba továbbtanulók aránya a gimnáziumba továbbtanulók számához viszonyítva, ezen intézményekben magasabb az évfolyamot ismétlők száma is. Komló városában az általános iskolai oktatás hatékonyságát mutatja, hogy a 8. évfolyamot eredményesen elvégzők aránya igen magas, meghaladja a 95%-ot.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	198
2015/2016	180
2016/2017	191
2017/2018	172
2018/2019	184
2019/2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A minden tanév májusában esedékes évi Országos kompetenciamérés a 6., 8. és 10. évfolyamos tanulók teljes körében méri a szövegértési és a matematikai eszköztudás fejlődését.

Az eredmények azt mutatják, hogy a város oktatási intézményeibe járó tanulók az egyes vizsgált évfolyamokon vagy egy kicsit elmaradtak, vagy az országos átlag környékén teljesítenek mindkét kompetenciaterületen, ha azonban az eredményeket a CSH-index tükrében vizsgáljuk (családi háttérindex) az eredmények szignifikánsan nem különböznek a várhatótól.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	n.a.	90	n.a.	n.a.
2016	n.a.	90	318	247
2017	n.a.	90	624	215
2018	n.a.	90	766	221
2019	n.a.	75	822	154
2020	n.a.	75	480	158

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
A védelembe vett gyermekek száma megnövekedett	A működő gyermekvédelmi jelzőrendszer fenntartása, működésének javítása.
A szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban.	Hatékony iskolai szociális munka bevezetése és fenntartása
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának emelkedése	Felzárkóztató, hátránykompenzáló programok szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a megadott szempontok és problémák tekintetében.

A demográfiai 2018 évi adatainak vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosságának 52,16 %-a nő (12982fő);
- a női lakosok több mint fele 18-64 éves tehát aktív korú (7963fő);

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	5,13%	5,30%	5,22%
2016	4,29%	3,84%	4,07%
2017	3,36%	3,48%	3,42%
2018	3,83%	3,95%	3,89%
2019	4,64%	4,92%	4,78%
2020	-	-	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége az elmúlt évtizedekben jelentős változáson ment keresztül. Elmondható, hogy a nők egyre nagyobb hányada dolgozik és kell ezáltal helyt állnia a munkahelyén és a családi életben, melynek összehangolása sokszor nehézségekkel jár.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	36,45%	54,98%
2016	28,74%	52,00%
2017	29,48%	52,05%
2018	27,96%	52,75%
2019	32,23%	53,97%
2020	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A településen a munkanélküliek aránya és száma az alábbiak szerint alakult:

- A nem szerinti megosztásban a vizsgált időszakban a regisztrált munkanélküliek között a nők és a férfiak aránya hasonló adatokat mutat.
- A 180 napot meghaladóan regisztrált munkanélküliek körében a vizsgált időszakban a nők aránya magasabb értéket mutat.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	908	109
2016	696	91
2017	580	51
2018	651	60
2019	782	53
2020	994	70

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A családi és magánéletbeli feladatok és felelősségek általában a nőket terhelik. Túlnyomórészt a nők gondoskodnak a gyermekekről és az idősekről, éppen ezért sokkal érzékenyebbek a munkahely távolságára, a túlmunkára stb. A nők ilyen mértékű leterheltségének enyhítéséhez nagyfokú társadalmi és családon belüli szemléletváltásra van szükség. Az utóbbi időben a gyermekszületések idejének kitolódása figyelhető meg, mely a nők karrierépítésének erősödésére utalhat.

2011. március 1. napja óta életkortól függetlenül öregségi nyugdíjra jogosultak azok a nők, akik legalább 40 év jogosultági idővel rendelkeznek. A 40 éves kedvezményes nyugdíj

megállapításához szükséges minimum 32 év keresőtevékenységgel szerzett szolgálati idő, abban az esetben pedig, ha nő súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekére tekintettel ápolási díjban részesült, akkor minimum 30 év. A bevezetése óta folyamatosan emelkedik a 40 éves kedvezményes nyugdíjat igénylő nők száma.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nincs arra vonatkozó adat, hogy a nők részvételi aránya a foglalkoztatást segítő és a képzési programokban szignifikáns eltérést mutatna.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettség önmagában is nehezíti a munkaerő-piaci elhelyezkedést. Gyakori a nők körében, hogy az alacsony iskolai végzettség oka a korai gyermekvállalás, mely tovább nehezíti a munkaerő-piacon való elhelyezkedésüket.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Magyarországon jelenleg még mindig nagy gondot okoz a családok életében a munkahely és a család közötti optimális viszonyrendszer kialakítása, a gyermeknevelés után a munkaerőpiacra való visszatérés, a munkahelyi és az otthoni feladatok együttes ellátása, illetve az ezek által okozott feszültségek és problémák kezelése.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	11	n.a.	-
2016	11	n.a.	-
2017	11	797	79
2018	10	751	75,1
2019	10	723	72,3

2020	10	721	72,1
------	----	-----	------

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 0-3 éves gyermekek száma a vizsgált időszakban csökkenést mutat, ugyan így a védőnőnként ellátott gyermekek átlagos száma is.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	68	68
2016	68	68
2017	68	66
2018	68	68
2019	68	67
2020	68	59

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	7	7	n.a.	n.a.	68	66
2018	n.a.	n.a.	7	7	n.a.	n.a.	68	68
2019	n.a.	n.a.	7	7	n.a.	n.a.	68	67
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Városunkban a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődei férőhelyek és családi napközi hálózat minden igényt kielégít, jelenleg váró lista nincs.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdi meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó

nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A Komlói Rendőrkapitányság illetékességi területén a hozzátartozók közötti erőszakos cselekmények elkövetése miatt a Komlói Rendőrkapitányság 2020-as évben 32 alkalommal rendelt el ideiglenes megelőző távoltartást.

A távoltartások összesítése során megállapítást nyert, hogy a bántalmazottak 90 százaléka nő és a bántalmazók 90 százaléka férfi. Így három esetben beszélhetünk férfi sértettéről és három esetben női elkövetőről. Az esetek 84,37 százalékában a bántalmazás házastársi kapcsolatban, élettársi viszonyban, illetőleg volt élettársi viszonyban valósult meg. Gyermekek szülői kapcsolata során családon belüli erőszak 6,25 százalékban alakult ki. Mindkét esetben a családon belüli erőszak bántalmazásának elszemélyesítője a szülő volt. Ezen felül egy esetben azaz 3,12 százalékban a bántalmazó az unoka volt. Két alkalommal 6,25 százalékban alakult ki erőszakos cselekmény testvéri kapcsolat során. 12 esetben volt jelen kiskorú személy a családon belüli erőszakok során, így a távoltartásban ők is érintetté váltak. Ezekben az esetekben a rendőrség az ideiglenes megelőző távoltartásról készített határozat egy példányát a Komlói Járási Hivatal Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztály részére minden alkalommal megküldte. Továbbá jelzést küldtek az illetékes Önkormányzat jegyzőjéhez és a Család és Gyermekeiért Szolgálat részére. A rendőrség által kezdeményezett ideiglenes megelőző távoltartások esetében 17 alkalommal a bíróság a bántalmazó további távoltartásáról hozott határozatot és 15 esetben megszüntette az eljárást.

2020-as évben az illetékes családsegítő és gyermekjóléti szolgálat részére 80 alkalommal, továbbá a Komlói Járási Hivatal Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya részére 71 alkalommal küldtek jelzést. 39 esetben gyermek veszélyeztetettségéről, 2 esetben gyermek súlyos veszélyeztetettségéről, 19 alkalommal családon belüli erőszakra, 15 alkalommal szabálysértés-bűncselekmény elkövetéséről, 2 esetben kortárs bántalmazásról, 1 esetben kiskorú szökéséről, 1 esetben gyermek bántalmazásáról, 7 esetben egyéb jelzést küldtünk el.

1 alkalommal kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezéséről rendelkeztek, mivel információ merült fel arra vonatkozólag, hogy a 14 éves fiatalos lányt az édesanyja rendszeresen bántalmazza.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A családok átmeneti elhelyezését részben a Szent Borbála Otthon Nonprofit Kft-vel kötött szerződés alapján biztosítja az önkormányzat a családok átmeneti otthonában. Az intézmény a gyermekjóléti alapellátás feladatait látja el bentlakásos formában.

A családok átmeneti elhelyezését részben a Szent Borbála Otthon Nonprofit Kft-vel kötött szerződés alapján biztosítja az önkormányzat a családok átmeneti otthonában. A komlói Kistérségi Családok Átmeneti Otthona bentlakásos formában gyermekjóléti alapellátást nyújt.

Az engedélyezett ellátotti létszám: 40 fő.

Ellátási körzete Komló városa mellett Bodolyabér, Egyházaskozár, Hegyhátmaróc, Hosszúhetény, Kárász, Köblény, Liget, Magyaregregy, Magyarhertelend, Magyarszék, Mánfa, Máza, Mecsekpölöske, Szalatnak, Szárász, Szászvár, Tófü, Vékény, Bikal és Oroszló községek.

Az intézmény szolgáltatásaival a gyermekek védelmét, a családi és társadalmi kapcsolatok helyreállítását, az önálló életvezetés kialakítását segíti elő.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben a nők részvételére nem csak a női nem reprezentálása miatt van szükség, hanem a közügyekről való döntési mechanizmusban is jelentős szerepük van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

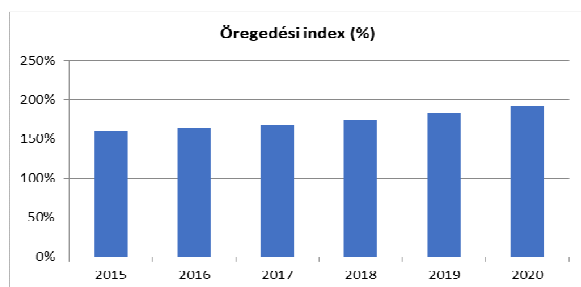
A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Rugalmas foglalkoztatás, részmunkaidős foglalkoztatás elősegítése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	4 939	3 100	159,32%
2016	5 004	3 049	164,12%
2017	5 060	3 023	167,38%
2018	5 176	2 978	173,81%
2019	5 329	2 913	182,94%
2020	5 461	2 852	191,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Komló városára a demográfiai mutatók alapján az előregedés a jellemző. 2020-ban a 14 év alatti fiatalok száma 2852 fő, a 65 év feletti lakos száma 5461 fő. A 65 év feletti lakosok lakónépesség 24,56 %-át teszik ki. A vizsgált időszakban a 65 év felettiak száma folyamatosan növekedett.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	3567	4765	8332
2016	3471	4772	8243
2017	3383	4721	8104
2018	3296	4678	7974
2019	3244	4636	7880

2020	n.a.	n.a.	-
------	------	------	---

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy 2015 és 2020 között a nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma jóval meghaladja az ugyanezen ellátásokban részesülő férfiak számát.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	253	49	2088	3284	11	301	n.a.
2016	236	7	2086	3392	12	289	n.a.
2017	245	5	2041	3392	11	256	19
2018	255	5	2038	3465	12	231	19
2019	201	5	2099	3487	13	221	20
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ez a táblázat is azt mutatja, hogy a öregségi nyugdíjban és özvegyi nyugdíjban részesülő nők száma magasabb a vizsgált időszakban.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama.

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	908	696	580	651	782	0

41-45 év (TS 042)	Fő	96	80	74	82	93	n.a.
	%	10,57%	11,49%	12,76%	12,60%	11,89%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	88	57	47	62	79	n.a.
	%	9,69%	8,19%	8,10%	9,52%	10,10%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	91	77	53	47	74	n.a.
	%	10,02%	11,06%	9,14%	7,22%	9,46%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	91	49	42	60	61	n.a.
	%	10,02%	7,04%	7,24%	9,22%	7,80%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	47	38	51	71	83	n.a.
	%	5,18%	5,46%	8,79%	10,91%	10,61%	-

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az idősök, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. A többlet jövedelemre vonatkozó igények kielégítése céljából a 2017. évben megalakuló nyugdíjas szervezetek ezen kívánnak segíteni, egyidejűleg számos szolgáltatásban és iparágban jelen lévő munkaerőhiányra is megoldást nyújthatnak. A 61 év feletti nyilvántartott álláskereső száma a vizsgált időszakban megduplázódott.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az idősök szakmai tapasztalata sok területen lenne hasznosítható, azonban rendkívül kevés munkalehetőség biztosított a számukra. A munkalehetőségek csökkenése, a jogszabályi környezet nem kedvez az idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának. Az „élethosszig tartó tanulás” idős korban is fontos, ezen pozitív tapasztalatok a képzési lehetőségek kiterjesztését indokolnák.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az önkormányzatnak nincsenek statisztikai adatai az idősök hátrányos megkülönböztetésére a foglalkozás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	4 939	32	300	312
2016	5 004	46	312	312
2017	5 060	46	295	339
2018	5 176	50	284	215
2019	5 329	47	280	167

2020	5 461	n.a.	n.a.	n.a.
------	-------	------	------	------

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi közszolgáltatások terén az idősokkal való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a város minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik.

A Településen a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

A szociális ellátási szolgáltatások közül egyre nagyobb igény jelentkezik a bentlakásos szolgáltatások iránt. Nappali ellátás szolgáltatást igénybe vevők száma a folyamatos növekedést mutat.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A városban számos kulturális program kerül megrendezésre, melyek minden korosztály számára kínálnak szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget. Az időseket ellátó intézmények nagy hangsúlyt fektetnek az idősök igényeire igazodó programszervezésre.

Komló legjelentősebb kulturális és közművelődési intézménye a Községek Háza, Színház- és Hangversenyerem. A város (a Községek Házának szervezésében) 1972 óta rendezi meg (kétévente) a Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkoros Fesztivált. Szintén önkormányzati fenntartású a közösségi művelődés másik fontos helyi intézménye, a Komló Város Önkormányzat József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény.

Komló életében jelentős szerepet tölt be a jelenleg működő csaknem 140 civil szervezet. A közművelődési és kulturális tevékenységet folytató szervezetek közül kiemelendő a Komló Városért Alapítvány, a Független Ifjúsági és Kulturális Szervezet, a Pöndölly Néptánc és Hagyományörző Egyesület, a Fekete Gyémántok Cigány Hagyományörző Egyesület, a Komlói Honismereti és Városszépítő Egyesület. A nemzetiségi önkormányzatok szintén végeznek kulturális tevékenységet. Közös szervezik meg a Komlói Napok rendezvénysorozat keretében a „Nemzetiségi Színpad” elnevezésű eseményt, ahol fellépési lehetőséget biztosítanak a sajátos kultúrájukat bemutató hazai, esetenként külföldi művészeti csoportoknak, együtteseknek.

2021-ben hetedik évébe lépett a Komlói Amatőr Színházi Találkozó, a KASZT. Komlón kiválóan példázza a kulturális alapon szerveződő közösségek értékét, és a komlói közösségformáláshoz és identitáshoz is hozzájárul.

b) idősök informatikai jártassága;

A digitalizáció gyökeresen megváltoztatja nemcsak a felnővekvő generáció, de az idősök életét is. Egyre több információ, áru vagy szolgáltatás érhető el kizárólag elektronikus úton. Számítástechnikai ismeretek hiányában azonban az idősebb korosztálynak nagyobb a kockázata az aktív társadalomból való kirekesztődésre. Ezt kívánják megelőzni a számítógép- és internethasználattal kapcsolatos digitális alapképzést nyújtó tanfolyamok.

Az önkormányzat intézménye a Községek Háza, Színház- és Hangversenyerem által szervezett a „Kattints rá nagy!” program keretében lehetőségük van a nyugdíjasoknak elsajátítani az internet és a számítógép használatának alapjait.

d) a generációk közötti programok.

Minden évben megrendezésre kerül a Községek Háza, Színház- és Hangversenyteremben a Generációs táncverseny. A versenyen a családok átmeneti otthona kis lakóitól kezdve az idősothonok lakói mérik össze a táncstudásukat.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősek számára elsősorban a közművelődési és közgyűjteményi intézmények kínálnak programokat. A Nyugdíjas Egyesület rendszeresen szervez tagjainak programokat. A szociális intézmények elsősorban a szolgáltatást igénybe vevők számára nyújt programokat.

A Községek Háza, Színház- és Hangversenyterem tevékenységeiben kiemelt helyet foglalnak el a szépkorúak.

- Községi művelődés: a rendszeres művelődési formák között két klub is az érintett korosztálynak nyújt közösségi élményt: a Belvárosi Nyugdíjas Nőklub és a Gesztenyési Asszonyklub kéthetente tartja összejöveteleit a Községek Házában. Mindkettő jelentős múltra tekint vissza, előbbi négy évtizedes múlttal rendelkezik, utóbbi 60 éves fennállását ünnepelte 2018. áprilisában.
- Kárpátiné Kovács Zita személyében a Nyugdíjasok és Idősek „Életet az éveknek” országos szövetsége Baranya megyei elnökeként az egész megye és a régió nyugdíjas közösségeinek életét is összefogja, évente két alkalommal rendeznek regionális nyugdíjas szereplőkkel műsort a színházban, melyet zenés vacsoraesttel zárnak. A Költészet Napja alkalmából évente rendezik meg a nyugdíjas versmondó találkozót.
- Előadó-művészeti csoportként működik az Ószirózsa Nyugdíjas Néptánc csoport a Községek Házában, melynek néptánc pedagógus szakember a vezetője (Németh Csilla). A csoport évente részt vesz a nyugdíjasok országos Senior táncversenyein, ahol országos összehasonlításban is kiemelkedő eredményeket érnek el. Rendszeresen fellépnek a városi, megyei és a régióban sorra kerülő rendezvényeken, falunapokon. A Horvát Dalkör (vezetője Klačics Milica) tagjainak sorában szintén a szépkorúak viszik a prímet, a horvát népdalokat éneklő csoport szintén rendszeresen szerepel nemzetiségi és városi – megyei rendezvényeken.
- A Községek Háza művelődő közösségei között több rendszeres művelődési forma tagjainak jelentős része a szépkorúak közül kerül ki. Ilyen közösség az Erdélyi Kör, a Komlói Országjárók Baráti Köre, a Díszítőművészeti műhely és a Foltvarró műhely is. Ennek a célkorosztálynak szervezik évente a Kattints Nagy! tanfolyamokat, melyen az idős korosztály a számítógép-használattal és az internet világával ismerkedik meg.
- A Színház bérletrendszerében a nyugdíjas bérlet kedvezményes áron vásárolható meg, és ez a korosztály a bérletes színházlátogatók körében jelentős arányt képvisel, a bérletesek több mint 60 %-a nyugdíjas.
- Az intézmény szervezi az évente megrendezésre kerülő Idősek Napja ajándékműsort, mely az Önkormányzat rendezvényeként és kezdeményezésére minden évben kb. ezer fő számára ingyenesen kerül sorra a városi Sportközpontban, országosan ismert sztárok fellépésével. Az eddigi években a nagy sikert garantálta Korda György és Balázs Klári, Demjén Ferenc, Csepregi Éva, Aradszky László és Kovács Kati fellépése.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése
Gyakran válnak áldozattá.	Idősök személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Az idős lakosság körében egyre növekvő tendenciát mutat a demenciával élők száma.	Demens betegek nappali ellátásának preferálása. Szakemberek célzott továbbképzése.
Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékoság fogalmára nincs átfogó, a világ minden országában elfogadott definíció, meghatározásukat és a társadalomban betöltött szerepüket a nemzetközi jogszabályok és ajánlások, valamint az adott ország jogszabályai együttesen alkotják és alakítják.

A 2011-es népszámlálás során Magyarországon 490 578 személy, a teljes népesség 4,9 százaléka azonosította magát fogyatékosággal élőként. Tartósan betegnek ennél jóval többen tartják magukat: összesen 1 648 413 fő válaszolt igennel erre a kérdésre.

A leggyakoribb fogyatékoság a mozgássérültség, ezzel jellemezhető a fogyatékosággal élők csaknem fele. A második népesebb csoportot az időskorban gyakoribb fogyatékoságok: a gyengénlátás, aliglátás és a nagyothallás alkotja.

A teljes népesség és a fogyatékosággal élők korstruktúrája szignifikánsan eltér egymástól: a fogyatékosággal élők körében jóval alacsonyabb a gyermekek aránya, miközben az idősebb korosztály jelentősen magasabb arányban képviselteti magát. Míg a fogyatékosággal élők több mint fele 60 éves vagy idősebb, addig e korosztály teljes népességen belüli aránya 24 százalék.

A fogyatékosággal élő férfiak ötöde, a nők valamivel kisebb aránya születésétől fogva fogyatékos. Az idősebbek körében megfordul ez az arány: a fogyatékosággal élő nők – a hosszabb élettartam miatt is – negyede 60 éves kora után vált fogyatékosá, míg a férfiaknak csupán 15 százalékára jellemző ez.

A fogyatékosággal élők területi megoszlását többek között a népesség egészségi állapota, korösszetétele is befolyásolja. 2013-ban a súlyosan fogyatékosnak minősített személyek száma Dél-Dunántúlon, ezen belül Baranya megyében volt kiemelkedő, ami a második leginkább érintett megye ebből a szempontból.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	1053	987	2040
2016	991	952	1943
2017	944	944	1888
2018	868	869	1737
2019	810	821	1631
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Magyarországon a fogyatékossgal élők csupán 14 százaléka volt foglalkoztatott 2011-ben, míg a teljes népességben a foglalkoztatottak aránya 46 százalékot tett ki.

A fogyatékos emberek hátrányban vannak a munkaerőpiacon, de ha a fogyatékos személy ráadásul nő, és alacsonyabb az iskolai végzettsége is, akkor hátrányai fokozottak.

A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja és segíti azon vállalkozásokat, amelyek megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztatnak. A FŐKEFE Nonprofit Kft. főtevékenységi körében az ország egyik legnagyobb munkáltatójaként – csaknem 80 telephelyen – megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatását látja el. Kiemelt figyelmet fordít a megváltozott munkaképességű munkavállalóinak speciális foglalkoztatási jellemzőire, igényeire; munkaképességük legoptimálisabb hasznosítását rehabilitációs szakemberek is segítik.

A Komló-Habilis 1989-ben szerveződött, elsősorban értelmileg akadályozottak és halmozottan sérültek érdekében. A működés kiemelt eleme a foglalkozási rehabilitáció. Fő profilja a kerti

bútor- és fajták gyártás, amihez textilipari tevékenység, seprűkészítés és szerszámnyél gyártás is társul.

A Főkefe Nonprofit Kft. jelenleg 288 főt, a Komló-Habilitas Kht. 67 főt foglalkoztat Komlón.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

2017 évben speciális kísérleti közfoglalkoztatási program kezdődött áprilisban Komlón. Olyan embereknek biztosít lehetőséget, akik különféle problémáik és élethelyzetük miatt nem tudnak a hagyományos közmunkaprogramba sem bekapcsolódni. Az öt hónapig tartó Pilot-programba bekapcsolódó munkavállalók (25 fő) a Kézmű és Főkefe Kft.-vel, valamint a Habilitas Kft.-vel együttműködve dolgoznak a Városgondnokság telephelyén.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A fogyatékkal élő munkaerő-piaci helyzete rendkívül kiszolgáltatott, azonban statisztikai adatunk a hátrányos megkülönböztetésről nem áll rendelkezésünkre.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A köznevelési intézményekben a fogyatékos gyermekek, fiatalok ellátása rendkívül nagy fejlődésen ment keresztül az elmúlt években. Az integráltan nevelhető gyermekek, fiatalok esetében minden fogyatékoság típusához igazodó nevelés feltételei megteremtésre kerültek a városban.

A szociális ellátás területén szakosított ellátások a megyeszékhelyen vehetők igénybe.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A hazai ellátórendszerben a súlyos fogyatékosággal élők pénzübeli ellátásai némi átfedéssel a 18. életév mentén válnak ketté. A 18 éven felüli súlyos fogyatékosággal élők fogyatékosági támogatást kapnak (kivéve azokat, akik magasabb összegű családi pótlékban vagy a vakok személyi járadékában részesülnek). A 18 éves és annál fiatalabb, súlyosan fogyatékos személyek, valamint a 18 év feletti népesség egy része magasabb összegű családi pótlékban részesül.

A jogszabályi változások a fogyatékosággal élő és megváltozott munkaképességű emberek pénzübeli és természetbeni ellátására jelentős mértékben hatott. A rokkantnyugdíjas rendszer megváltoztatása jelentős mértékben átalakított az ellátásokat. A jogosultsági viszonyok jelentős mértékben szigorodtak és a felülvizsgálatot követően a nyílt munkaerő-piacra való visszatérésük sok nehézséggel jár.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A Komlói Közös Önkormányzati Hivatal épülete a DDOP-3.1.1-09-2009-0055 projekt keretében teljes körűen akadálymentesítésre kerül, illetve akadálymentessé vált a város hivatalos honlapja is. A DDOP-3.1.2/2F-2f-2009-0017 projekt keretében projektarányos akadálymentesítés történt a Kökönyösi Oktatási Központ Szakközépiskola 9 feladat-ellátási helyén.

Akadálymentesített a Kórház és az idősek otthona Liliom utcai épülete.

A rendelőintézet épületének akadálymentesítése a védőnői szolgálat, a családsegítő szolgálat elérhetőségét segíti. Az „Óvodák és bölcsőde fejlesztése Komlón” című pályázat keretében 2018. évben a Szilvási Óvoda részleges akadálymentesítése került sor. Szintén 2018. december 31. napjáig megvalósul a „Szent Borbála Otthon Épületenergetikai korszerűsítése Komlón” című pályázatnak köszönhetően a Pécsi út 42. szám alatti idősek otthona részleges akadálymentesítése.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Komló Város Sportközpontja részlegesen akadálymentesített, illetve részleges akadálymentesítésre került sor a DDOP-4.1.1/D-09-2f-2009-0001 projekt keretében a Közösségek Háza, Színház-és Hangversenyerem. Komló Város Önkormányzat József Attila Könyvtár és Muzeális gyűjtemény épületében a gyermekkönyvtár akadálymentesítése befejeződött és 2019 óta lift és akadálymentes WC segíti majd a mozgásában korlátozott személyeket az épületben.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Többnyire elmondható, hogy a városban elenyésző az akadálymentesített munkahelyek száma, ezen munkahelyek is pályázati források felhasználásával kerültek kialakításra.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat az új beruházások esetében kiemelt hangsúlyt fektet az akadálymentesség biztosítására.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Komló városa rendkívül kevés olyan szolgáltatással rendelkezik az oktatás kivételével, ahol speciálisan a fogyatékos személyek részére biztosít szolgáltatásokat. A szakosított szociális szolgáltatások igénybevételére a megyeszékhelyen nyílik lehetőség.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Az önkormányzat a köznevelés területén kiemelt figyelmet fordított a fogyatékkal élők gyermekek neveléshez, oktatáshoz történő hozzáféréseinek biztosítása érdekében. A felújításra

került intézmények esetében sor került számos közintézmény akadálymentesítésére, köztük néhány komplex akadálymentesítésére.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A Komló, Városház tér 18. szám alatt működő Egészségfejlesztési Iroda a kistérség minden lakosának folyamatosan biztosít ingyenes, beutaló-mentes egészségmegőrző szolgáltatásokat. A szűrővizsgálatok, a gyógytornán való részvétel, illetve az étrendi és életmódi tanácsadás teljesen ingyenesen igénybe vehetők, és nem beutaló kötelesek.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.

Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

7.5.1. A pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek

A világ népességének több mint 4 százaléka küzd depresszióval és elsősorban a nőket, a fiatalokat és az időseket fenyegeti a pszichiátriai betegség mindennapokat megbénító hatása. Az ENSZ szakosított szervének adatai szerint 2015-ben nagyjából 322 millió ember küzdött depressziós betegséggel a világon. Ez 18,4 százalékos növekedést jelent egy évtized alatt, ami az emberek növekvő élettartamával van összefüggésben. A jelentés szerint a depresszióval küzdőkön túl további 250 millió ember szenved szorongásos betegségektől, köztük fóbiáktól, pánikrohamoktól, kényszerbetegségtől és poszttraumás stressz-szindrómától.

Magyarországon a megfelelő ellátáshoz kapacitásokat kellene bővíteni (a szükségeshez képest feleannyi pszichiáter van), megfelelő jogi környezetet teremteni és az igényekhez szabni a finanszírozást (Magyar Pszichiátriai Társaság XXI. vándorgyűlése). Az országban 1990-2013 között több mint 50 százalékkal nőtt a depresszió gyakorisága és ezzel az egyik vezető népegészségügyi problémává vált. A pszichiátrián lévő óriási nyomást részben az ellátási kapacitások növelésével és mentálhigiénés prevencióval lehetne csökkenteni, de nagyon sok új terápiás módszer is megjelenik. Részben a kihívások miatt a pszichiátria robbanásszerűen fejlődik, a diagnosztikába e területen is beléphetnek például a képalkotó eljárások, s egyre fontosabbá válik a pszichiátriai zavarok közösségi megközelítése. Az új szempontú kezelés a beteget minél inkább saját környezetében gyógyítja, az orvosi terápiával egyenrangú figyelmet szentelve a pszichológiai támogatásnak, tanulásnak és készségfejlesztésnek

7.5.2. A pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A közelmúltban megkezdte munkáját az Egyenlítő Alacsonyküszöbű Addiktológiai Szolgálat a Komlón a Városház tér 1. szám alatt.

Az INDIT közalapítványhoz tartozó ellátó hely célja, hogy segítséget nyújtson szenvedélybetegek számára. A segítő szolgáltatásokat nem csak kábítószerhasználók, hanem egyéb függőségektől szenvedők is igénybe vehetik, legyen az alkohol probléma, vagy akár szerencsejáték-függőség.

A szolgáltatások közé tartozik az információnyújtás különféle kábítószeres hatásairól, illetve rövid és hosszútávú ártalmairól, tanácsadás szerhasználatához köthető testi és lelki problémák kezelési lehetőségeiről, a mentorok továbbá életviteli útmutatást is adnak, de az álláskeresésben, és az általános ügyintézésben is segítenek. A munka összetett, és személyre szabott.

A TOP-4.2.1-15-BA1-2016-00004 projekt (Komló és térsége szociális alapszolgáltatásainak komplex fejlesztése) keretében bevezetésre került két új szolgáltatás. A szenvedélybetegek közösségi ellátása az INDIT Közalapítványnál, és a demenciában szenvedő betegek nappali ellátása a Komló Térségi Integrált Szociális Szolgáltató Központ Arany Alkony Idősek klubjában.

A jelenlegi pécsi székhelyű Leo Amici 2002 Addiktológiai Alapítvány jogelődje a korábbi Leo Amici Alapítvány, ill. az általa Komlón fenntartott és működtetett bentlakásos Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézete – az akkori államilag finanszírozott egészségügyi és szociális ellátástól független civil kezdeményezésként, drogbeteg rehabilitációs terápiás közösségként – 1992 tavaszán alakult, és azóta is folyamatosan működik szenvedélybetegek rehabilitációs kezelése céljából.

Az elmúlt 25 évben végzett legalapvetőbb tevékenysége az aktív szerhasználók (elsősorban a drog- és alkoholproblémákkal küzdők, „mélyen” függő, de a „józan” életvitelt elérni szándékozók) mindenkorai terápiás közösségnek létrehozása, kiépítése, fenntartása és fejlesztése, vagyis ezen társadalmi csoportok körében – komoly felelősségtudattal és folyamatosan – végzett közösségépítés és közösségfejlesztés.

Az intézmény az addiktológiai terápiás közösségek (TC) és a Minnesota-modell (MM) módszertanát követő drogmentes környezetben működő tanuló közösség, melyben szenvedélybetegek (drog- és alkoholfüggők) élnek együtt életstílus változást, társadalmi reintegrációt elősegítő szerveződés és keretek közt. Az intézményben a szakembereket, paraprofesszionális segítőket és a klienseket magában foglaló terápiás közösség a változás legfontosabb tényezője.

A spiritualitás/lelkiség (pl. imák, fohászok, hálaadások stb.) a közösség mindennapjainak szerves alkotóeleme. A pszicho-szociális rehabilitációban kiemelt szerepe van az ön- és kölcsönös segítségnek, a felépülőben lévő sorstársak józan szerepmintájának, őszinteségben, elkötelezettségben és felelősségben megnyilvánuló morális standardjának. A program önkéntes. A Rehabilitációs Intézet az ország minden részéből fogad klienseket Komlón.

Az Alapítvány a Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézetében a bentlakásos drogrehabilitációs/hosszúterápiás kezelésben lévő, a szermentes életet megcélzó kliensek számára, valamint hozzátartozóik, ill. az intézeti kezelésüket már befejezett „józan” függők számára nyújt komplex szolgáltatásokat. Ezek az alábbiak:

- Csoportterápia
- Munkaterápia
- Színházterápia, mozgás- és zeneterápia
- Sportterápia
- Szex és párkapcsolatok csoport
- Szülő- és hozzátartozó-csoport
- Józanságmegtartó csoport
- Félutas program

Szemléletmódváltás és jövőképteremtés: a komlói T 20 Darts Club példaértékű drogprevenciós és közösséget építő programokat valósított meg az elmúlt években Komlón. A T 20 Darts Club nem

egyszerűen sport és szabadidős-szervezet. A sporton túl ugyanis nagy figyelmet fordítanak arra, hogy megszólítsák a helyieket, alternatív időtöltési lehetőséget biztosítsanak. Az egyik nagy sikerű programjuk a „*Drog helyett darts!*”, aminek keretében a drogprevenció előadásokat dartsozási lehetőséggel kötik össze. Két év alatt nemcsak Komlón, de a komlói kistérség összes iskolájában mintegy 2500 általános és középiskolai tanulóval valósították meg a bűnmegelőzési programjukat.

A Közösségért Alapítvány a Pszichiátriai Betegséggel Élők Felépüléséért a Közösségi Pszichiátriai Ellátás szolgáltatásán keresztül segíti a pszicho-szociális rehabilitáció folyamatát az ellátottak eredeti környezetében, ott ahol a kliensek napi szinten élik meg krónikus pszichiátriai betegségüket. A gondozás a családtagok, hozzátartozók bevonásával történik, amely bizonyítottan javíthatja a betegségnek kórkimenetelét, az életminőséget.

A Közösségi Szolgáltatások Dél-Baranya intézményének közösségi szolgáltatásai a területi pszichiátriai gondozókkal együttműködésben nyújtja rehabilitációs célú, személyre szabott szolgáltatásait.

Működése során, a térségben szolgáltató pszichiátriai egészségügyi intézmények felkéréseinek köszönhetően bővült az ellátási terület a Komlói Pszichiátriai Gondozó és Szakrendelő ellátási területével összhangban. Így már a Komlói Járás területén élő, az egészségügyi pszichiátriai ellátást igénybe vevő kliensek számára is elérhetővé válik a pszicho-szociális rehabilitáció igénybevételének lehetősége.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
A fogyatékkal élők munka-erőpiaci helyzetének javítása	Foglalkoztatási programok
Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon
A szenvedélybetegek száma nő	Prevenció hatékonyságának növelése, KEF Fórum munkájának felülvizsgálata.
Pszichiátriai problémával élők munkaerőpiaci jelenléte alacsony. Megváltozott munkaképességű pszichiátriai betegek elhelyezkedési esélyei szűkösek.	Munkáltatók érzékenyítése a célcsoportot illetően. Munkaerőpiaci készségek fejlesztése a célcsoport igényeinek megfelelően. Fejlesztő foglalkoztatás bevezetése.
Pszichiátriai betegek részére olyan napközbeni ellátások nyújtásának hiánya, amelyek elősegítik az ellátottak komplex pszichoszociális rehabilitációját.	Pszichiátriai nappali szolgáltatások biztosítása amivel a kliensek azt a szükséges rehabilitációs támogatást kapják, amivel segítjük a saját sorsuk

	feletti felelősségnek
--	-----------------------

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
-	-

Ilyen beazonosítható probléma nincs.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Komló városában mintegy 140 civil szervezet és 3 nemzetiségi önkormányzat (cigány, német, horvát) és több e területekhez kapcsolódó gazdasági társaság működik aktívan, melyek évek óta alakítják és formálják a helyi közösséget, gazdagítják a város lakosságának kulturális és szabadidős életét. Az Önkormányzat pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

Jelentős civil szervezetek a Komlón:

Nagycsaládosok Komlói Egyesülete, Komlói Honismereti és Városszépítő Egyesület, Komlóért Egyesület, Komlói Nyugdíjas Egyesület, Pöndöly Néptánc és Hagyományőrző Egyesület, Magyar Vöröskereszt Komlói Szervezete, Új Nap Klub, Diabetes Klub, Komlói Polgárőr Egyesület, Mozgáskorlátozottak Egyesülete, Komlói Országjárók Baráti Köre, Diák és Öntevékeny Körök Egyesülete (DÖKE), Súlygyógyászati Egyesület, Hétdomb Természetjáró Egyesület, Fekete Láng Cigány Hagyományőrző Egyesület.

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Rendszeresen jön össze a Civil Fórum, melynek működését Önkormányzatunk segíti és támogatja.

A Komlói Polgárőr Egyesület a bűnmegelőzésben, a Nagycsaládosok Egyesülete a nagycsaládosok mindennapi életében, a Nyugdíjas Egyesület az idősebb korosztálynak, a Mozgáskorlátozottak Egyesülete a fogyatékkal élőknek nyújtanak segítséget. Tevékenységükkel beintegrálják a különböző célcsoportokat a hétköznapi életbe, segítik mindennapjaikban.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Komló város önkormányzat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás keretein belül az alábbi területen működik együtt a társulás 20 önkormányzatával:

- gazdasági és területfejlesztési feladatok
- tanácsadás, rendezési tervek koordinálása, pályázatfigyelés
- szakmai oktatás, pályázat készítése,
- város- és községgazdálkodási szolgáltatás,

- kiegészítő alapellátási szolgáltatások (központi orvosi ügyelet),
- családsegítés, gyermekjóléti alapellátás,
- szociális alapellátás:
  - idősek nappali ellátása,
  - demens betegek nappali ellátása,
  - házi segítségnyújtás,
  - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
  - étkeztetés,
  - szociális szakellátás,
- családok átmeneti otthona,
- hajléktalanok átmeneti szállása,
- belső ellenőrzés,
- informatikai szolgáltatás,
- tűz- és munkavédelem,
- közművelődési feladatok - Közkincs kerek-asztal,
- sport- és ifjúsági feladatok,
- gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde).

Az önkormányzat a városban működő egyházakkal jó kapcsolatot ápol és együttműködik.

A városban a civil szerveződések a Civil Fórum fogja össze, mely segíti, koordinálja a civil szervezetek munkáját, mely fórum működéséhez az önkormányzat jelentős segítséget nyújt.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az önkormányzat tagja a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulásnak, melynek célja az önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatainak hatékonyabb, szakmailag magasabb színvonalon történő ellátása.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Nemzetiségi Önkormányzatokkal: Cigány, Német, Horvát. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A helyi for-profit szféra esélyegyenlőségi feladatok ellátásában részt vesz, azonban ezen tevékenységekről pontos adatgyűjtés nem áll rendelkezésre.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzés véleményezésébe bekapcsolódott a Szociális Kerekasztal, a Helyi esélyegyenlőségi fórum, a szociális intézmények, a köznevelési intézmények, a Komló Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, az Ifjúsági Kerekasztal, a cigány nemzetiségi önkormányzat.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrálódott. A HEP az Önkormányzat teljes körűen akadálymentesített honlapján, www.komlo.hu közzétételre kerül, így a komlóiak is véleményt mondhattak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. A HEP fórum működik a településen.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összgezése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Helyi foglalkoztatás elősegítése.
	A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti és képzési szolgáltatások bővítése.
	A védelembe vett gyermekek száma megnövekedett	A működő gyermekvédelmi rendszer fenntartása, működésének javítása.
	A mélyszegénységben élők egészségügyi állapota elmarad az országos átlagtól.	Mélyszegénységben élők egészségi állapotának javítása.
	Digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedést.	Informatikai képzések szervezése.
	A szegregált lakókörnyezetben lévő, vagy szegregációval veszélyeztetett területen lévő lakások leromlott állapotúak.	Szegregált lakókörnyezetben leromlott állapotú ingatlanok részleges felújítása, energiahatékonyság növelése.
Gyermekek	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Programok szervezése, szakemberek képzése
	A védelembe vett gyermekek száma megnövekedett	A működő gyermekvédelmi jelzőrendszer fenntartása, működésének javítása.
	A szocializációs hátrányok erősödése a családokban, gyermeknevelési készségek romlása a családokban.	Hatékony iskolai szociális munka bevezetése és fenntartása
	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának emelkedése	Hátránykompenzáló programok szervezése

Idősek	Magas az egyedül élők aránya.	Közösségi programok szervezése
	A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.	Szűrővizsgálatok szervezése
	Gyakran válnak áldozattá.	Megelőzés
	Az idős lakosság körében egyre növekvő tendenciát mutat a demenciával élők száma.	Demens betegek nappali ellátásának preferálása. Szakemberek célzott továbbképzése.
	Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.
Nők	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Képzési programok bővítése
	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
	A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Rugalmas foglalkoztatás, részmunkaidős foglalkoztatás elősegítése
Fogyatékkal élők	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Akadálymentesítés
	A fogyatékkal élők munka-erőpiaci helyzetének javítása	Foglalkoztatási programok
	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel elősegítése
	A szenvedélybetegek száma nő	Prevenció hatékonyságának növelése, KEF Fórum munkájának felülvizsgálata.
	Pszichiátriai problémával élők munkaerőpiaci jelenléte alacsony. Megváltozott munkaképességű pszichiátriai betegek elhelyezkedési	Munkáltatók érzékenyítése, Munkaerőpiaci készségek fejlesztése, fejlesztő foglalkoztatás bevezetése.

	esélyei szűkösek.	
	Jelenleg nem elérhető szakirányú, célcsoport tiszta pszichiátriai nappali ellátás a területen.	Pszichiátriai nappali szolgáltatások biztosítása
	Pszichiátriai betegek számára nem elérhető védett lakhatási forma.	Védett lakhatás szolgáltatás biztosítása.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők felzárkóztatási, munkaerő-piaci esélyeik javuljanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges szellemi és testi fejlődésének biztosítását, szociális biztonságát.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek életminőségének javítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők társadalmi helyzetének javítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminőségének javítására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1												
2												
3												
	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Helyi foglalkoztatás elősegítése	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, melynek csökkentése szükséges	A mélyszegénységben élő, tartós munkanélküliek számának csökkentése	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia(2019-2030)	A mélyszegénységben élő tartós munkanélküliek képzésének elősegítése, mely lehetőséget biztosít arra, hogy jobb esélyekkel helyezkedjen el a munkaerő-piacon. A mélyszegénységben élő, tartós munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítése. A közfoglalkoztatás fejlesztése, hatékonyságának javítása.	Önkormányzat, Foglalkoztatási Osztály	2023. 06.30.	A mélyszegénységben élő tartós munkanélküliek képzésbe bevontak száma. A mélyszegénységben élő tartós munkanélküliek közül munkaerő-paíra kerülők száma.	A 2014-2020 EU támogatási ciklusban források bevonása szükséges további munkahelyteremtési források bevonása mellett (EFOP – Humán Szolgáltatások Fejlesztése a Komló Járásban)	A fenntarthatóság a rendelkezésre álló erőforrások függvényében alakul.	Nincs ilyen
2	Szociális, gyermekjóléti	Hátrányos helyzetek, életkörülmények	Szociális, gyermekjóléti	Integrált Városfejlesztési	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	A szociális, a gyermekjóléti	Komló Város Önkormányzat,	2023. 06. 30.	szociális, gyermekjóléti,	Szociális, gyermekjóléti és	A gyermekjóléti,	Nincs ilyen

	ti és képzési szolgáltatások hozzáféréseinek biztosítása	generációkon keresztül öröklődnek	szolgáltatások bővítése, felzárkóztató, fejlesztési programok szervezése, mely elősegítheti a szegregáció oldását.	Stratégia, Komlói Kistérségi Szociális Szolgáltatásterve - zési Koncepciója	(2007-2032)	feladatellátásban résztvevők az önkormányzattal együttműködve felméri a szolgáltatások bővítésének lehetőségét. Képzést nyújtó szolgáltatók az önkormányzattal együttműködve a célcsoport igényeihez igazodó képzések szervezését biztosítják.	köznevelési és közművelődési intézmények, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat		képzési szolgáltatások száma	képzési területen dolgozó szakemberek, valamint a szolgáltatások nyújtására alkalmas	szociális, képzést végző szolgáltatókkal történő hatékony együttműködés kialakítása, pályázati források.	
3	Mélyszegénységben élők egészségi állapotának javítása	A mélyszegénységben élők egészségi állapota elmarad az országos átlagtól	A mélyszegénységben élők általános egészségi állapotának javítása	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.	Önkormányzat, egészségügyi szervezetek	2023. 06. 30.	A mélyszegénységben élők közül szűrésen részt vettek száma	Az egészségügyi intézmények biztosítják a humán erőforrást és a helyszínt, pénzügyi forrásként pályázati források bevonása szükséges.	pályázati források felkutatásával biztosítható az intézkedés fenntarthatósága.	Nincs ilyen
4	Informatikai és munkaerőpiaci képzések szervezése	Digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon való elhelyezkedését.	A mélyszegénységben élők informatikai ismereteinek bővítése.	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia(2019-2030)	A mélyszegénységben élők számára informatikai képzések szervezése, melynek eredményeképpen javulnak a munkaerő-piacon való elhelyezkedési esélyeik.	Önkormányzat, Foglalkoztatási Osztály	2023. 06. 30.	Informatikai ismeretekkel rendelkezők száma, aktív foglalkoztatáspolitikai támogatásba való bevontak száma.	Informatikai képzést folytató intézmények, szervezetek, köznevelési intézmények biztosítják a humán erőforrást, a pénzügyi források elsősorban pályázati forrásokból biztosíthatóak.	Források rendelkezésre állása esetén az intézkedés fenntarthatósága biztosított.	Nincs ilyen
5	A működő gyermekvédelmi jelzőrendszer fenntartása, működésének javítása.	A védelembe vett gyermekek száma növekszik	Prevenció hatékonyságának növelése	A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokról szóló éves beszámoló	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia(2019-2030)	Kapcsolatfelvétel, tájékoztató készítése a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek részére	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a gyermekvédelmi jelzőrendszer	2023.06.30.	védelembe vett gyermekek száma	A személyi feltételek az intézményi rendszerben adottak	A személyi feltételek folyamatosan biztosíthatóak	Nincs ilyen

							tagjai					
	II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Programok szervezése, szakemberek képzése	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.	A célcsoport számára olyan szabadidős programok szervezése, amelynek következtében a deviáns magatartások száma csökken, illetve hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.	Közüktatási Esélyegyenlőségi Terv	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	A célcsoport számára olyan szabadidős programok szervezése, amelynek következtében a deviáns magatartások száma csökken, illetve hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, köznevelési intézmények	2023. 06.30.	Szabadidő hasznos eltöltésére szolgáló programok száma, a szakképzett szakemberek	A személyi feltételek az intézményi rendszerben adóttak, melyhez a civil szféra is csatlakozik. A források biztosításához pályázati források szükségesek	A személyi feltételek folyamatosan biztosíthatóak, azonban a forrás-hiány kockázata-tot jelent.	Nincs ilyen
2	A működő gyermekvédelmi jelzőrendszer fenntartása, működésének javítása.	A védelemben vett gyermekek száma növekszik	Prevenió hatékonyságának növelése	A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokról szóló éves beszámoló	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Kapcsolatfelvétel, tájékoztató készítése a gyermekvédelem-mel foglalkozó szakemberek részére	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai	2023. 06. 30.	Védelemben vett gyermekek száma	A személyi feltételek az intézményi rendszerben adóttak	A személyi feltételek folyamatosan biztosíthatóak	Nincs ilyen
3	Hatékony iskolai szociális munka bevezetése, fenntartása	A szocializációs hátrányok erősödése, gyermeknevelési készségek romlása a családokban	A gyermekek oktatásba, nevelésbe való beilleszkedése, tankötelezettség teljesítése, család-gyermek-nevelési intézmény közötti feszültségek oldása, prevenió		Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	A köznevelési intézményekben a sajátos nevelési igényű, magatartászavaros, szocializációs hátrányokkal küzdő gyermekek számának csökkentése. Óvodai, iskolai szociális munka (szakmai, módszertani előírásoknak megfelelő) bevezetése, hosszú távú működtetése	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat, köznevelési intézmények	2023. 06. 30.	Szocializációs hátrányok csökkenése, Iskolai, óvodai hiányszakokból eredő veszélyeztetett gyermekek számának csökkenése	4 fő iskolai szociális munkás, normatív támogatás Önkormányzati hozzájárulás	A humán erőforrás fenntarthatósága biztosítható	Nincs ilyen

4	Hátránykompenzáló programok szervezése	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma emelkedik	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátránykompenzációja programok biztosításával	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Elsősorban a köznevelési intézményekkel együttműködve, olyan programok szervezése, olyan programok fejlesztése (IPR), amelyek a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeit (pl. továbbtanulás) javítják.	Önkormányzat, Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat, köznevelési intézmények	2023. 06. 30.	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának csökkenése	A humán erőforrás rendelkezésre áll, a pénzügyi források biztosítása állami forrásból és pályázatokból biztosítható.	A humán erőforrás rendelkezésre áll, azonban állami és pályázati források hiánya veszélyt jelent az intézkedés fenntartóságára	Nincs ilyen
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Képzési programok bővítése	A célcsoportra irányuló, a munkaerő-piaci igényekhez igazodó képzések hiányoznak	A munkaerő-piaci igényekhez igazodó képzések szervezése	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	A célcsoport számára szervezett képzések biztosítása és a munkaerő-piaci elhelyezkedésüket segítő kompetenciafejlesztő képzések szervezése	Önkormányzat, Foglalkoztatási Osztály, képző intézmények	2023. 06. 30.	Képzések száma, célcsoport munkaerő-piaci esélyeinek javulása	Pályázatok	Rugalmas képzési struktúra kialakítása, pályázati források biztosíthatják az intézkedés fenntartóságát	Nincs ilyen
2	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások ellátások során célzott támogatások körének kialakítása	A gyermekét egyedül nevelő vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kialakulásának megelőzése	Komlói Kistérség Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	A szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások tekintetében olyan rendszer kialakítása, mely segít megelőzni a gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kialakulását	Önkormányzat, szociális és gyermekjóléti intézmények	2023. 06. 30.	Elszegényedés csökkentése	A humán erőforrás rendelkezésre áll, állami és pályázati pénzügyi források	Pályázati és állami támogatás hiányában az intézkedés fenntartása veszélybe kerülhet.	Nincs ilyen
3	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Rugalmas foglalkoztatás, részmunkaidős	A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	A GYES-ről visszatérő nők munkaerőpiaci visszatérésének megkönnyítése, rugalmas, családbarát foglalkoztatási formák kialakítása	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	A munkaidő beosztásnak megfelelő intézményi háttér kialakítása, rugalmas munkahelyek kialakítása, kisgyermekes nők foglalkoztatásának segítése	Önkormányzat, Foglalkoztatási Osztály, vállalkozások, intézmények	2023. 06. 30.	Nők foglalkoztatottsági mutatóinak javítása, atipikus foglalkoztatásban résztvevők száma, aktív foglalkoztatáspolitikai támogatásba való bevontak	foglalkoztatást támogató pályázatok, atipikus foglalkoztatást vállaló munkavállalók	foglalkoztatást támogató pályázatok, atipikus foglalkoztatást vállaló munkavállalók	Nincs ilyen

	foglalkoztatás elősegítése								száma			
	IV. Az idők esélyegyenlősége											
1	Közösségi programok szervezése	Magas az egyedül élők aránya az idők körében.	Az idők aktivitásának és függetlenségének megőrzése.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.	Önkormányzat, szociális intézmények	2023. 06. 30.	Aktív tagok számának növekedése.	Az intézkedés megvalósításához szükséges humán erőforrások rendelkezésre állnak, a pénzügyi eszközök pályázati forrásból biztosíthatóak.	Progra-mok számának növelése, rendszerítése, az elszigeteltség feloldása.	Nincs ilyen
2	Szűrővizsgálatok szervezése	A morbiditási statisztikák rangsorában a daganatok, keringési zavarok, szív-és érrendszeri megbetegedések, izületi problémák mellett pszichés problémák a leggyakrabban előforduló betegségek.	A célcsoport általános egészségi állapotának javítása.	Komlói Kistérség Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenciós szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése	Önkormányzat, szociális intézmények és egészségügyi szolgáltatók	2023. 06. 30.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások száma, szűrővizsgálatok száma	A humán erőforrás biztosított, az intézkedés pénzügyi forrását állami, pályázati források biztosíthatják.	A humán erőforrás rendelkezésre bízott, azonban biztosit-ható, azonban pályázati, állami források hiánya veszélyeztet heti az intézkedés fenntart-hatóságát	Nincs ilyen
3	Megelőzés	Az idők gyakran válnak áldozattá	Idők személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.	Komlói Kistérség Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Bűnmegelőzési Konceptió	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Tájékoztatás, idők számára felvilágosító előadások szervezése	Önkormányzat, rendőrség, polgárőrség	2023. 06. 30.	A célcsoport életminőségének javulása	A humán erőforrás rendelkezésre áll, a pénzügyi források pályázati forrásból biztosíthatóak	A humán erőforrás fenntart-hatósága biztosit-ható, a pályázati források hiánya veszélyeztet heti az intézkedés fenntart-hatóságát	Nincs ilyen
4	Demens betegek nappali ellátásának preferálása Szakemberek célzott	Az idős lakosság körében egyre növekvő tendenciát mutat a demenciával élők száma	A célcsoport életminőségének javulása	Komlói Kistérség Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Bűnmegelőzési Konceptió	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	A demenciában szenvedő idők jellegzetes ápolási problémáinak otthoni megoldási lehetőségei korlátozottak, társadalmi szintű	Szociális Szolgáltató Központ, időkkel foglalkozó civil szervezet	2023. 06. 30.	demens betegek száma a nappali ellátásban	A humán erőforrás rendelkezésre áll	A humán erőforrás fenntart-hatósága biztosit-ható	Nincs ilyen

	továbbképzése					megoldások kimunkálására van szükség, amelyeknél az egészségügyi ellátás és a szociális ellátás egymást kiegészítve nyújt szolgáltatást az igénybevevők számára.						
5	Nemzedékek közötti kapcsolat erősítése	Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége	A nemzedékek közötti kapcsolat erősítése	Komlói Kistérség Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója,	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Programok, előadások szervezése, melyben a nemzedékek (gyermekek, fiatalok, idősök) együtt vesznek részt, megismerhetik egymás problémáit, szükségleteit.	Önkormányzat, szociális intézmények, köznevelési intézmények	2023. 06. 30.	Nemzedékek közötti kapcsolat erősödése, megismerés, elfogadás	A humán erőforrás rendelkezésre áll és a rendezvények pénzügyi forrásai is önerőből biztosíthatóak	A célcsoport motiváltságának fenntartása mellett az intézkedés fenntarthatósága biztosított.	Nincs ilyen
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítés	Közszolgáltatásokhoz, sportprogramokhoz hozzáférés lehetőségei, az akadálymentesítés nem 100%-os	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való akadálymentes hozzáférés biztosítása	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	A közszolgáltatási, kulturális, oktatási, sportlétesítmények teljes körű akadálymentesítések megvalósítása	Önkormányzat, intézmények	2023.06.30.	akadálymentes létesítmények száma	pályázati források, rehabilitációs szakember	Pályázati források bevonás nélkül az intézkedés fenntarthatósága kockázatos	Nincs ilyen
2	Egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel elősegítése	Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	A fogyatékkal élők szűrőprogramokra történő eljutásuk segítése	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	Olyan rendszer (infrastrukturális, humán), mely segítséget nyújt a mozgásukban erősen akadályozott személyeknek egészségügyi prevenció szolgáltatásokon, szűrővizsgálatokon való részvételét	Önkormányzat egészségügyi szolgáltatók, fogyatékosokkal foglalkozó civil szervezetek	2023. 06. 30.	Egészségügyi vizsgálaton, prevenció programokon részt vevő fogyatékos személyek száma	Humán erőforrás, infrastruktúra, pályázati források	Pályázati források hiányában az intézkedés fenntarthatósága kockázatos	Nincs ilyen
3	Foglalkoztatási programok	A fogyatékkal élők munka-erőpiaci helyzetének javítása történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	A célcsoport foglalkoztatási lehetőségeinek bővülése, önálló életvitelük kialakítása	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	A fogyatékkal élők számára a foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, foglalkoztatásuk bővítése	Önkormányzat, Foglalkoztatási Osztály	2023. 06. 30	Fogyatékkal élők (rehabilitálható munkavállalók) foglalkoztatásának növelése	Fogyatékosok foglalkoztatását segítő pénzügyi források, a fogyatékosok foglalkoztatását vállaló intézményi és vállalkozói szféra	Pályázati források, állami támogatások nélkül az intézkedés fenntarthatósága kockázatos	Nincs ilyen

4	Prevenció hatékonyságának növelése, KEF Fórum munkájának felülvizsgálata.	A szenvedélybetegek száma nő	A szenvedélybetegek számának csökkenése	2013-2020-ra vonatkozó Nemzeti Drogellenes Stratégia	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)	KEF fórum működtetése	Rendőrség, védőnők, Önkormányzat, Gyermekjóléti központ	2023.06.30	látogatások száma	Humán erőforrás, infrastruktúra, pályázati források	A humán erőforrás rendelkezésre áll.	Nincs ilyen
5	Munkáltatók érzékenyítése, Munkaerőpiaci készségek fejlesztése, fejlesztő foglalkoztatás bevezetése.	Pszichiátriai problémával élők munkaerőpiaci jelenléte alacsony. Megváltozott munkaképességű pszichiátriai betegek elhelyezkedési esélyei szűkösek.	Pszichiátriai betegek elhelyezkedési esélyének javítása	Szakmai ajánlás Közösségi Pszichiátria (EMMI)	Egészséges Magyarország 2021-2027 Egészségügyi Ágazati Stratégia	Pályázati források felkutatása a szolgáltatások humán erőforrás bővítését elősegítve. Interprofesszionális szakmai fórumok rendszeres jelenléte.	Pszichiátriai betegekkel foglalkozó civil szervezet, Egyenlítő Alacsonyküszöbű Addiktológiai Szolgálat Önkormányzat	2022. 12. 31.	Munkaerő piaci készségek fejlődése. Munkáltatók célcsoport specifikus nyitottságának elősegítése. Elsődleges és másodlagos munkaerőpiaci elhelyezkedési adatok.	Humán erőforrás, infrastruktúra, pályázati források	Szakirányú módszertan specifikus humán erőforrás jelenléte, megtartása. Interprofesszionális szakmai fórumok rendszeres jelenléte	Nincs ilyen
6	Pszichiátriai nappali szolgáltatások biztosítása.	Jelenleg nem elérhető szakirányú, célcsoport tiszta pszichiátriai nappali ellátás a területen.	Pszichiátriai nappali szolgáltatások kialakításával elősegíteni a célcsoport komplex pszicho-szociális rehabilitációt.	Szakmai ajánlás Közösségi Pszichiátria, Szakmai ajánlás Pszichiátriai Nappali Ellátás. (EMMI)	Egészséges Magyarország 2021-2027 Egészségügyi Ágazati Stratégia	Pályázati, támogatási források felkutatása. Infrastrukturális feltérképezése. Pszichiátriai célcsoport és az együttműködő partnerek szakmai érzékenyítése.	Önkormányzat, Pszichiátriai betegekkel foglalkozó civil szervezet, Pszichiátriai egészségügyi szolgáltatók	2022. 12. 31.	A pszichiátriai célcsoport aktív tagja lehessen eredeti lakókörnyezetének. Közösséget teremteni a pszichiátria problémával élőknek. Célcsoporti életminőség javulásának elősegítése. Pszichiátriai egészségügyi osztályos bekerülés számának csökkenése.	Humán erőforrás, pályázati források	Pályázati források, állami támogatások nélkül az intézkedés fenntarthatósága kockázatos	Nincs ilyen
7	Védett lakhatás szolgáltatás biztosítása.	Pszichiátriai betegek számára nem elérhető védett lakhatási forma.	Védett lakhatás szolgáltatás kialakításával, terápiás közösségi formában az eredeti lakókörösség tagjaként fejlődhetnek az	Szakmai ajánlás Közösségi Pszichiátriai Ellátás, Szakmai ajánlás Támogatott lakhatás. (EMMI)	Egészséges Magyarország 2021-2027 Egészségügyi Ágazati Stratégia	Pályázati, támogatási források felkutatása. Infrastrukturális feltérképezése. Pszichiátriai célcsoport és az együttműködő partnerek szakmai	Önkormányzat, Pszichiátriai betegekkel foglalkozó civil szervezet, Pszichiátriai egészségügyi szolgáltatók	2022.12.31	Bentlakásos, ápoló gondozó intézményi elhelyezés elkerülése. Pszichiátriai egészségügyi osztályos	Humán erőforrás, pályázati források	Pályázati források, állami támogatások nélkül az intézkedés fenntarthatósága	Nincs ilyen

			igénybevevők.			érzékenyítése.			bekerülés számának csökkenése. A pszichiátriai célcsoport aktív tagja lehessen eredeti lakókörnyezetén ek.		kockázatos	
--	--	--	---------------	--	--	----------------	--	--	--	--	------------	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

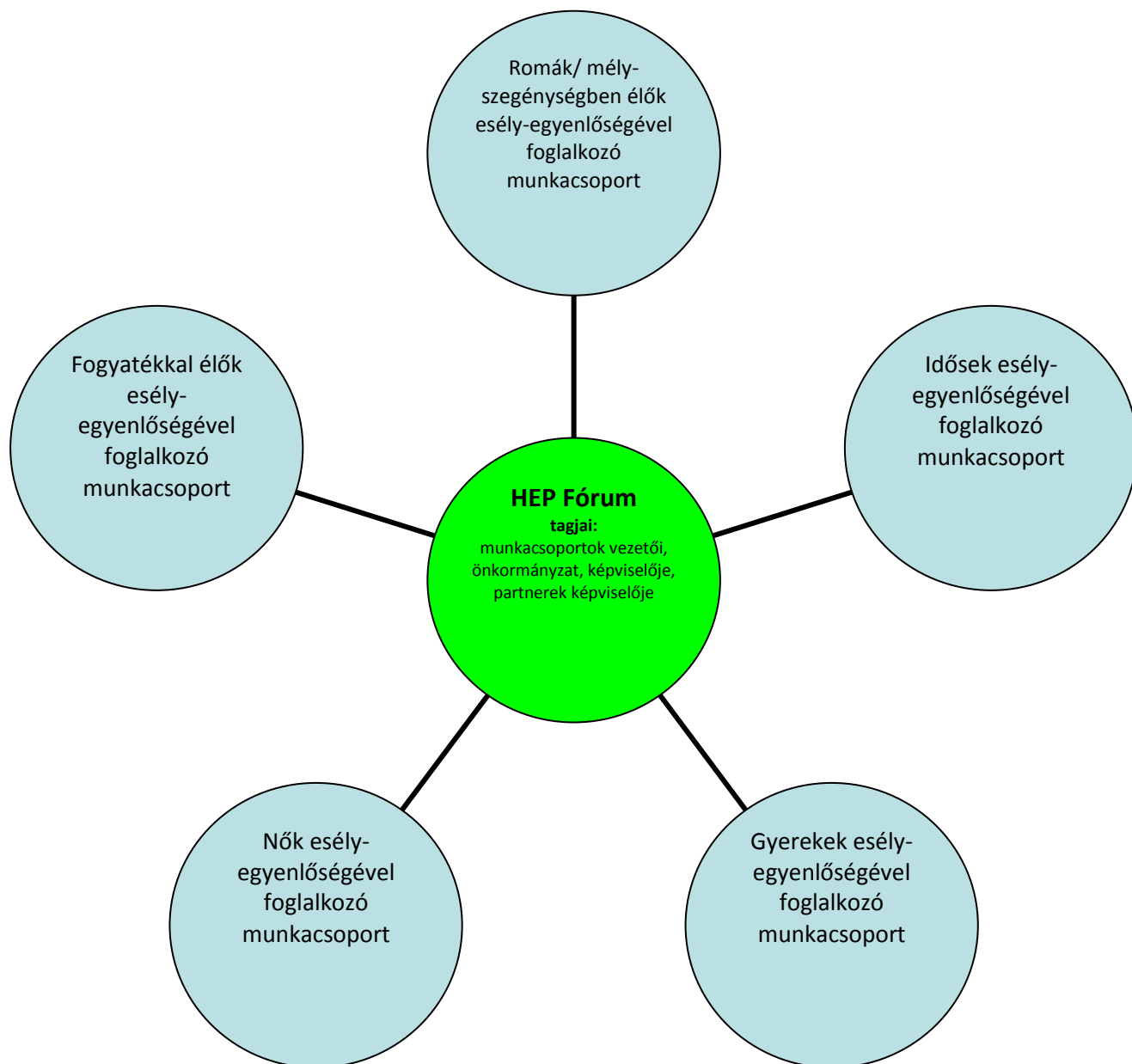
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,

- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozói,

tisztviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Komló város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Komló város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a ..../2022. (.....) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Komló, 2022. ....

Polics József
polgármester

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA